

OPHAV Limfjorden

Forundersøgelse

Juni 2025

OPHAV - LIMFJORDEN

Forundersøgelse er udarbejdet for Morsø Kommune med støtte fra Realdania.
Rådgiverteamet består af ERIK arkitekter & Group NAO

2025.20.06

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

ERIK

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INTRODUKTION	3
1.1.	Baggrund og mission for OPHAV Limfjorden	3
2.	KERNEFORTÆLLING & VISION	4
2.1.	Kernefortælling	4
2.2.	Bæredygtighedsvision	5
3.	MÅLGRUPPE & AKTØRER	9
3.1.1	Målgruppe/Persona	9
3.1.2	Aktører	13
3.1.3	Husets fleksibilitet over tid	15
4.	KONTEKST	20
4.1.	Stedsfortælling	20
4.2.	Lokationsanalyse	22
4.3.	Bygningsanalyse	24
5.	PROGRAMMERING	25
5.1	Disponering af huset	25
5.1.1	Funktioner og nærhedsdiagram	25
5.1.2	Rumprogram	27
5.2	Uderummet	33
5.3	Sammenbinding af søsportssatellitter og OPHAV	35
5.4	Tilgang til transformation	36

OPHAVs læringstjeneste på sanketur i Klosterbugten. Foto: Mette Johnsen

1. INTRODUKTION

1.1. Baggrund og mission for OPHAV Limfjorden

Mors har en helt særlig tilknytning til Limfjorden. Som en ø midt i fjorden er vandet en del af morsingboernes daglige liv. Især er skaldyrserhvervet på øen særligt værdifuldt - både økonomisk, men også i det historiske perspektiv, hvor fiskeriet af især østers og blåmuslinger har spillet en fremtrædende rolle i området gennem de sidste 200 år.

I dag er forskningen i skaldyr centreret på DTU Aqua – Dansk Skaldyrscenter, beliggende på Ørodde i Nykøbing Mors. Hen over året er Nykøbing Mors som Danmarks Skaldyrshovedstad vært for en række nationale events knyttet til Limfjordens særlige gastronomiske tilbud.

Denne helt særegne position medførte, at Morsø Kommune tilbage i 2018 fik en bevilling på Finansloven til at etablere et oplevelsescenter for østersturisme, der skulle brande Limfjordens skaldyr, styrke det lokale turisme- og fiskerierhverv og formidle hvordan fjordens mange ressourcer udnyttes mere bæredygtigt. Et center som senere fik navnet OPHAV Limfjorden.

I september 2023 bevilligede Realdania 1,7 mio. DKK til en række forundersøgelser, der skulle kvalificere projektet, og sikre at OPHAV får den rette størrelse, placering og indhold. Alt sammen medvirkende til at OPHAV bliver et bæredygtigt og levedygtigt center. Forundersøgelserne har medvirket til, at der nu er truffet politisk beslutning i Morsø Kommune om, at OPHAV skal opføres i en eksisterende bygning - et gammelt pakhus midt i byen med en placering lige ud til fiskerihavnen.

Det gamle pakhus skal transformeres til oplevelses- og kulturhuset OPHAV. Et levende hus fyldt med kulturaktiviteter, plads til fællesskaber og oplevelsestilbud med Limfjorden som omdrejningspunkt. Huset OPHAV bliver et nyt samlingssted for både Nykøbing Mors og øens gæster, hvor fjordens skaldyr kan nydes og med et bredt udvalg af oplevelser på og ved fjorden. OPHAV vil formidle Limfjordens tilstand og skabe mulighed for, at alle kan tage del i at genoprette fjorden.

Mission

- **Formidle lokalhistorie og skaldyrsfiskeriets rolle samt fremtiden for Limfjorden.**
- **Fremme skaldyr som en del af dansk madkultur.**
- **Formidle ny viden om Limfjorden og engagere gæster i bæredygtige tiltag.**
- **Gøre Limfjorden mere tilgængelig via samarbejde med outdoor-aktører.**
- **Skabe rammer for fællesskaber og være et samlingspunkt i byen.**
- **Være et kulturhus med madoplevelser, events og koncerter året rundt.**
- **Styrke handelslivet i Nykøbings bymidte.**
- **Bidrage til turisme i den vestlige Limfjord og skabe synergi med andre attraktioner.**

2. KERNEFORTÆLLING & VISION

2.1. Kernefortælling

I OPHAVs tilfælde har det været hensigtsmæssigt med en kernefortælling, som både er alsidig og fleksibel, fordi der er tale om et multifunktionelt hus, som endnu er tidligt i sit udviklingsforløb. Det ligger dog fast, at kernen i OPHAV er at skabe et sted for byens fællesskaber, som samtidigt kan formidle Mors' stedsidentitet som Skaldyrshovedstad og rette et nuanceret og løsningsorienteret blik på den faktuelle krise i vores vandmiljøer i Danmark, specifikt i Limfjorden.

Konkurrencen i oplevelsesindustrien er benhård, og det er derfor nødvendigt med en klar strategi for, hvordan en attraktion skal positioneres i markedet, og hvad den tilbyder sit publikum som ingen andre. Det er her kernefortællingen kommer ind i billedet. En kernefortælling er den grundlæggende, samlende historie eller det narrativ, der definerer og formidler en attraktions væsentligste værdier, identitet og formål (uddrag fra Group NAOs notat OPHAVs fortælling).

Idet OPHAV som oplevelses- og kulturhus skal målrette sine tilbud og aktiviteter til mange forskellige målgrupper, og samtidigt balancere at være et hus for turister men også for de lokale, har Morsø Kommune bedt Group NAO om rådgivning ift. at få sammensat den helt rigtige kernefortælling for huset.

KERNEFORTÆLLING

I oplevelses- og kulturhuset OPHAV fejrer vi kærligheden til fjorden og jorden og glæden over råvarerne de frembringer.

OPHAV inviterer dig til at blive en del af Morsøs aktive fællesskaber gennem fællesspisninger, madkurser og smagsoplevelser, kulturmøder, debatter, events og koncerter syv dage om ugen, året rundt.

Vores fælles ophav og ansvar er Limfjorden, som har formet vores liv siden tidernes morgen. I OPHAVs hjerte har vi etableret FjordLAB, vores interaktive natur-laboratorium, hvor du kan gå på opdagelse i fjordens fine økosystem, som vi ikke ser til daglig. Du kan få indblik i den nyeste viden om fjordens tilstand, selv eksperimentere og tage aktiv del i arbejdet med at genoprette livet i fjorden så fremtidige generationer også kan få del i vores ophav.

2.2. Bæredygtighedsvision

Bæredygtighed er en central del i udviklingen af OPHAV Limfjorden, og har fra starten af projektet være et fokuspunkt med høje ambitioner for byggeriet. I forbindelse med arbejdet med bæredygtighed er der blevet udarbejdet en bæredygtighedsvision.

Som en del af udviklingen af bæredygtighedsvisionen er der blevet udarbejdet et værdikompass for bæredygtighed med henblik på at afstemme ambitionerne for projektet.

Værdikompasset har en holistisk tilgang til bæredygtighed, idet det formulerer projektmål inden for tre overordnede bæredygtighedstemaer:

- menneskelig
- arkitektonisk
- naturlig

Ud over at fastlægge projektmål bruges værdikompasset også til at visualisere prioriteringerne mellem de tre temaer.

Helt konkret, i dette projekt, er Morsø Kommune gået fra et idéoplæg med nybyg som udgangspunkt til nu at arbejde med et transformationsprojekt. Diagrammet viser det udarbejdede værdikompass for projektet inkl. overordnede projektmål.

BÆREDYGTIGHEDSVISION

OPHAV er et samlingssted for mennesker, hvor fællesskab, trivsel og læring driver den bæredygtige udvikling. Huset skaber rammer for hverdagsliv, fællesspisning, debatter og formidling – med fjordens tilstand og naturens kredsløb som et fælles afsæt for både lokale og besøgende.

Bæredygtighed i OPHAV handler om at gøre viden levende og handlemuligheder nærværende. Gennem deltagelse og nysgerrighed bliver huset et sted, hvor borgere og gæster får indsigt, perspektiv og inspiration til at tage del i en grønnere fremtid. Ophav binder bygningen og fjorden sammen – både fysisk, visuelt og fortællende – og gør naturens tilstand til en aktiv del af oplevelsen.

Bygningens transformation reducerer klimaaftrykket og bevarer stedets identitet – samtidig fungerer den som et konkret læringsgreb, hvor bæredygtighed kan mærkes i både materialer, processer og valg. Fleksible løsninger og langtidsholdbar arkitektur sikrer, at OPHAV kan udvikle sig med nye behov over tid.

Værdikompas

Det udarbejdede værdikompas viser balancen mellem menneskelig, arkitektonisk og naturlig bæredygtighed.

Projektets hovedfokusområder er følgende;

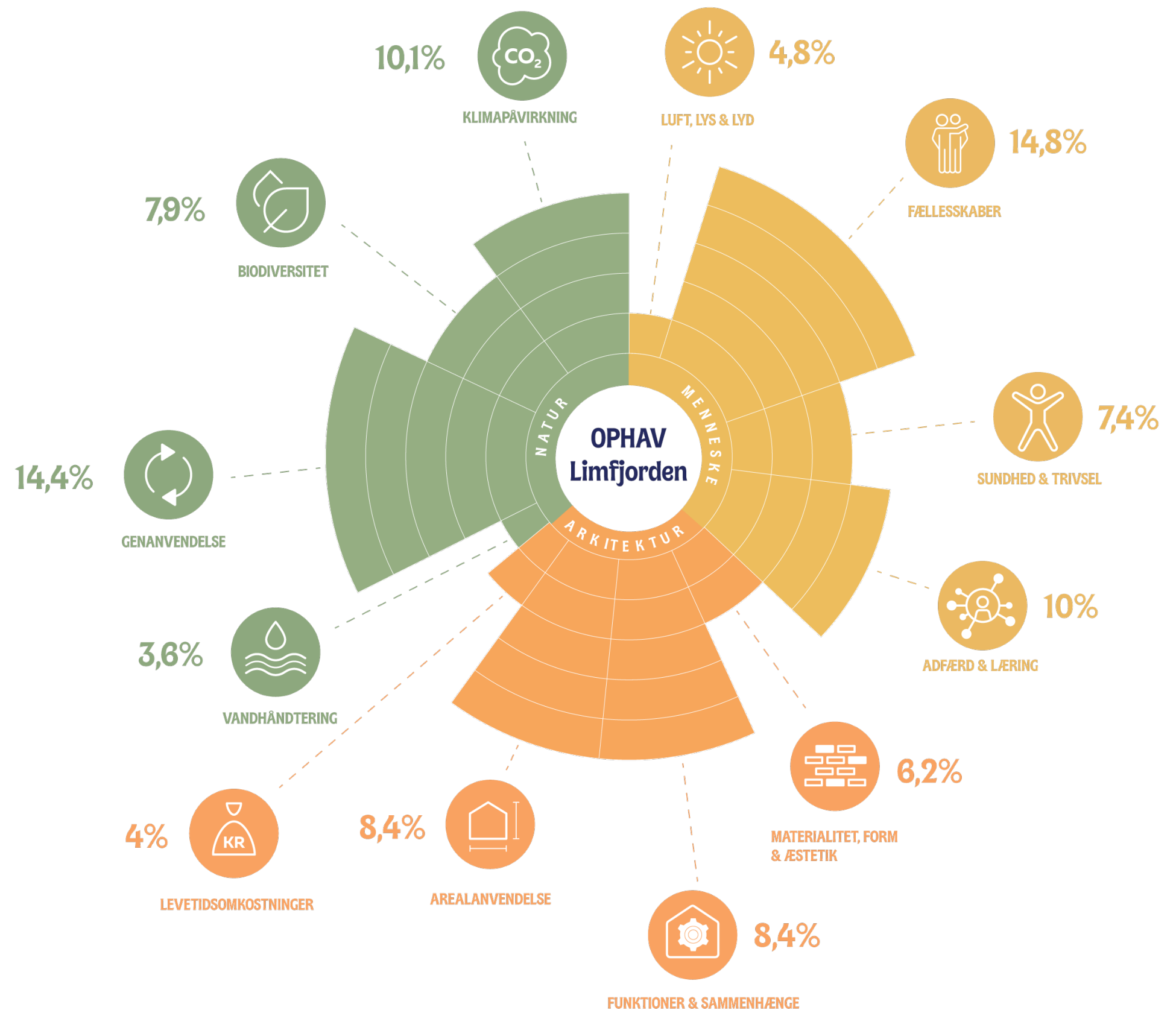
- genanvendelse
- klimapåvirkning
- fællesskaber
- adfærd og læring
- funktioner og sammenhænge
- arealanvendelse

Således er der et øget ambitionsniveau til netop disse punkter.

Projektmålene for de 12 undertemaer beskrives nedenfor.

Samtlige projektmål vil blive yderligere konkretiseret i byggeprogram og udbudsmateriale, som specifikke krav til et detaljeret bæredygtighedsprogram og -plan i den videre proes.

Det er vores mål, at værdikompasset og de udarbejdede projektmål indgår som en del af tildelingskriterierne for den fremtidige konkurrence, med henblik på at sikre et højt ambitionsniveau for bæredygtighed i de kommende faser af processen mod etableringen af OPHAV Limfjorden.

KLIMAPÅVIRKNING

Ved at designe med fokus på lav CO₂-udledning kan projektet aktivt reducere det samlede klimaaftryk. Det kræver bevidste materialevalg, afhængigt af ambitionsniveauet for reduktion. Projektmålene for OPHAV er:

- Reduction roadmap ~ 5,6 kg/CO₂ eq.
- Biogene materialer.
- Anvende materialer med lavt klimaaftryk ved alle nytilføjelser.
- Dokumentere klimamæssige besparelser ved bevaring og genbrug af eksisterende konstruktioner og materialer - hvor det er muligt og giver mening.
- Indgår delvis i certificeringen Green Attractions.

BIODIVERSITET

Ved at designe med fokus på biodiversitet kan vi sikre, at udearealer som minimum bevarer – og helst øger – den biologiske mangfoldighed. Det skaber levesteder for både planter og dyr i det urbane miljø. Projektmålene for OPHAV er:

- Ingen øget negativ påvirkning på biodiversitet.
- Valg af materialer der ikke modarbejder biodiversitet.
- Ingen skadelige tilførte stoffer i byggematerialer, der kan påvirke biodiversiteten, fx nedløbsrør, biocider m.m.
- Brugerinvolvering i naturgenopretning gennem formidlingsaktiviteter (f.eks. Fjord-LAB).
- Et ærligt favntag med vandmiljø- og biodiversitetskrisen i Limfjorden som et grundprincip i formidling og funktion.

GENANVENDELSE

Ved at minimere affald og genanvende materialer reduceres både ressourceforbrug og CO₂-udledning. Det kræver fleksible løsninger og en helhedsorienteret tilgang til design og byggeri. Projektmålene for OPHAV er:

- Fokus på anvendelse af genbrugsmaterialer ved minimering af jomfruelige materialer.
- Fokus på bygning med design for adskillelse.
- Transformation frem for nybyg.
- Synliggøre bygningens transformation og genbrug som del af formidlingen og den arkitektoniske fortælling.
- Bevare og genbruge mest muligt af den eksisterende bygningsstruktur og materialer, hvor det teknisk og æstetisk giver mening.

VANDHÅNDTERING

Ved at designe med omtanke for vand kan projektet beskytte vandressourcer, styrke biodiversiteten og mindske risikoen for oversvømmelse og erosion. Effektiv håndtering bidrager samtidig til at reducere miljøpåvirkningen. Projektmålene for OPHAV er:

- Fokus på 50 – 100 årshændelser ift. vandstand.
- Vandbesparende armaturer og udstyr.
- Indgår i certificeringen Green Attractions ift. vandforbrug.

MATERIALER, FORM & ÆSTETIK

Temaet fokuserer på arkitektonisk kvalitet med afsæt i stedets identitet, materialer og udtryk. Det omfatter elementer som rytme, lys, skygge, proportioner og farver – samt det håndværksmæssige niveau. Projektmålene for OPHAV er:

- Fokus på kulturhistorie.
- Stedstilpasset arkitektur.
- Fokus på en ny æstetik og fortælling om bygningens historie.
- Fokus på materialernes egenskaber og kvalitet.

FUNKTIONER & SAMMENHÆNGE

Temaet handler om samspillet mellem ude og inde samt flowet mellem funktioner i bygningen. Gode forbindelser styrker både funktionalitet og oplevelse. Projektmålene for OPHAV er:

- Understøtte lokalområdet.
- OPHAV skal være bindeled mellem by, fjord og natur – fysisk og symbolsk.
- Huset skal være fleksibelt og samlende for mad, læring, kultur og fællesskab – ikke specialiseret, men forbundet.

AREALANVENDELSE

Temaet handler om at udnytte både inde- og uderum intelligent og fleksibelt – med fokus på at reducere brutto-netto-faktoren og skabe merværdi for brugere og lokalsamfund. Ved at tænke i ”kloge kvadratmeter” og løsninger, der kan tilpasses over tid. Projektmålene for OPHAV er:

- Tænke i kloge m² ved at minimere skuldersæsonen ved at tænke i fleksibilitet over tid.
- Tænke i flerfunktionelle rammer for lokalsamfundet: fra hverdagsaktiviteter til særlige begivenheder.

LEVETIDSOMKOSTNINGER

Temaet fokuserer på at nedbringe bygningens samlede omkostninger over tid gennem energieffektive løsninger, holdbare materialer og design, der minimerer ftsudgifter. Projektmålene for OPHAV er:

- Valg af løsninger, der er økonomisk bæredygtige over tid - uden at gå på kompromis med miljømæssige fodaftryk.
- Sikre en bygning med lav drift og vedligehold.

LUFT, LYD & LYS

Temaet fokuserer på at nedbringe bygningens samlede omkostninger over tid gennem energieffektive løsninger, holdbare materialer og design, der minimerer driftsudgifter. Projektmålene for OPHAV er:

- Forbedre bygningens indeklima med særligt fokus på dagslys, ventilation og akustik, hvor det er muligt inden for de eksisterende rammer.

FÆLLESSKABER

Ved at prioritere fællesarealer og inkluderende faciliteter skaber vi rum, der fremmer socialt samvær, samarbejde og trivsel. Arkitekturen understøtter fællesskab og mangfoldighed blandt brugere. Projektmålene for OPHAV er:

- Aktiv involvering af fremtidige brugere i planlægnings- og beslutningsfase.
- OPHAV som mødested for hverdagskultur: fællesspisning, debatter, koncerter, læringsaktiviteter m.m.
- Et hus for lokale fællesskaber og interessefællesskaber – på tværs af generationer og baggrunde.

SUNDHED & TRIVSEL

Ved at designe med fokus på mental og fysisk sundhed skabes rammer, der fremmer livskvalitet og reducerer stress. Adgang til natur og sunde, harmoniske miljøer gør bygninger og byrum til en aktiv del af hverdagslivet. Projektmålene for OPHAV er:

- Et trygt og inviterende sted, hvor hverdagsbrug, naturoplevelser og fællesskab understøtter mental trivsel.
- Fokus på samvær og sanselige oplevelser med natur og lokale råvarer.
- Fremme fysisk aktivitet og bevægelse igennem søsportsforeningerne og friluftsstøttepunkterne ved fjorden i Nykøbing Mors.
- Anvende materialer der ikke skader indendørs luftkvalitet.

ADFÆRD & LÆRING

Ved at synliggøre sammenhængen mellem handlinger, klima og trivsel kan bygninger inspirere til ansvarlige valg og en bæredygtig livsstil. Gennem bæredygtige designprincipper bliver arkitekturen et aktivt læringsværktøj og en drivkraft for positiv adfærd. Projektmålene for OPHAV er:

- OPHAV skal give borgere og besøgende redskaber og inspiration til bæredygtig handling i hverdagen.
- Læring og bevidstgørelse om fjordens tilstand og klimakrisen som et formidlingsmæssigt hovedspor.
- Aktivt læringsrum, hvor borgeren er medskaber – ikke kun tilskuer.

Langsbordsmiddag med skaldyr. Foto: Jesper Rais.

Foto Jesper Rais - Østers- og Muslingepremieren

3. MÅLGRUPPE & AKTØRER

3.1.1 Målgruppe/Persona

Oplevelses- og kulturhuset OPHAV vil rumme en bred vifte af oplevelsestilbud, der appellerer til forskellige målgrupper og interesser. Denne mangfoldighed skal gøre centret attraktivt for både lokale borgere, turister, familier, unge og ældre. Kombinationen af de mange forskellige aktiviteter og de varierende gæstegrupper skaber grundlaget for et levende og dynamisk hus, hvor der altid vil være noget i gang – uanset årstid. På den måde bliver OPHAV et samlingspunkt, der summer af liv og fællesskab året rundt.

OPHAV vil altså ikke blot have én specifik målgruppe at henvende sig til, men vil omfavne mange. Aktørerne i huset vil derfor skulle henvende sig til flere forskellige grupper af mennesker for at tiltrække gæster året rundt. Måske også målgrupper de ikke tidligere har haft forbindelse til. Det vil betyde, at aktørerne i huset skal samarbejde om at tiltrække de forskellige målgrupper og sammen gøre huset til et attraktivt sted at besøge for mange forskellige typer af mennesker.

Det følgende vil være korte beskrivelser af de potentielle målgruppetyper, som kan være attraktive for OPHAV at have fokus på at tiltrække.

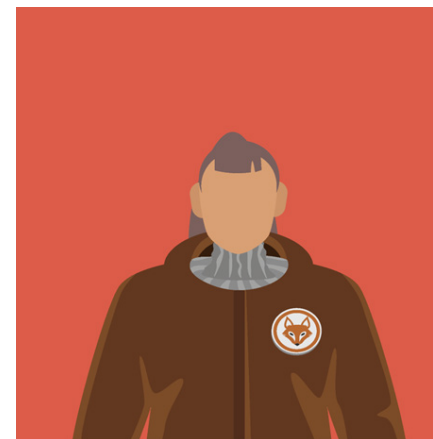
Outdoor-typen

En aktiv person 20+, der elsker naturen og søger eventyr med fart, bål og puls. Med interesse for vandring, roning, cykling og mad over ild, handler det om at være fysisk aktiv og tæt på omgivelserne.

OPHAV er for dem en base for:

- Ture og aktiviteter i naturen.
- Udfordringer med høj puls og fællesskab.
- Mad over bål som en del af oplevelsen.
- Samvær med andre naturentusiaster.

De drømmer om en aktiv ferie med vind i håret, jord under neglene og fællesskab i naturen.

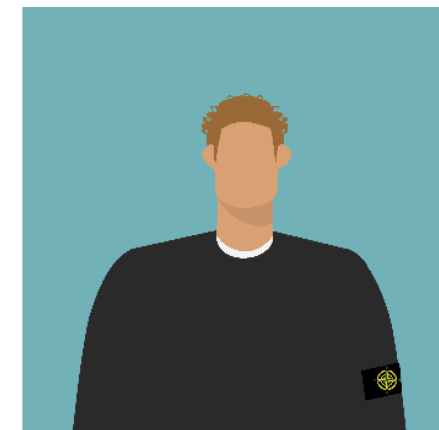
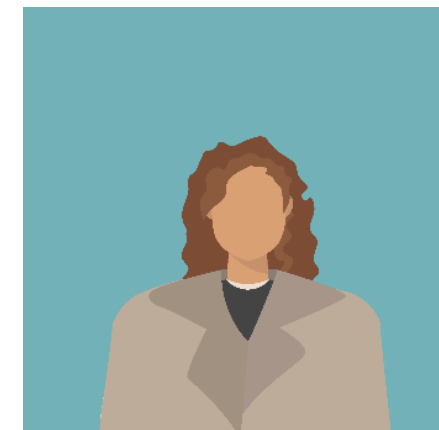
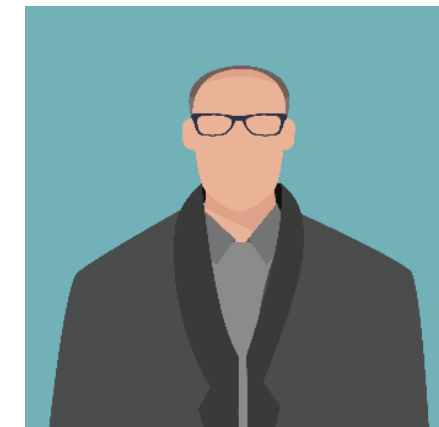
Pensionisten

En person 60+, der søger både ro og oplevelser – gerne sammen med venner, børnebørn eller som del af en foreningsudflugt. De ønsker at lære nyt, pleje sig selv og være en del af meningsfulde fællesskaber.

De ser OPHAV som et sted til:

- Historiske ture og fortællinger om lokal kultur.
- Sejlture og naturoplevelser på fjorden.
- Kunst og udstillinger med lokal forankring.
- Udflugter med fællesskab og nye indtryk.
- Rolige stunder i naturen – måske med en madpakke.

De drømmer om et sted, hvor nye minder kan skabes – med nærvær, læring og fællesskab.

Gastronomi-gæsten

En livsnyder på 40+, der elsker skaldyr, vin og unikke smagsoplevelser. De brænder for danske råvarer og rejser gerne langt for gastronomi med sjæl og bæredygtighed.

De ser OPHAV som det perfekte sted til:

- Smagninger af østers og muslinger.
- Mad- og vinarrangementer samt events med lokale råvarer.
- Middage med skaldyr i smagfulde kombinationer.
- Fællesskab med andre madentusiaster.

De drømmer om et sted, hvor mad og kultur smelter sammen – og hvor passion deles ved bordet.

Sejleren

En person 50+, der elsker natur, frihed og fjorden. De søger ægte oplevelser – både på vandet og i mødet med lokale råvarer og kultur.

De bruger OPHAV til:

- Events med natur og gastronomi.
- Foredrag om sejlads og fjordliv.
- Ture og aktiviteter langs kysten.
- At dele passion for det enkle, ægte og fælles.

De drømmer om at finde et sted, hvor natur, frihed og kultur mødes – et sted, der forener kærligheden til havet med nysgerrigheden for nye oplevelser.

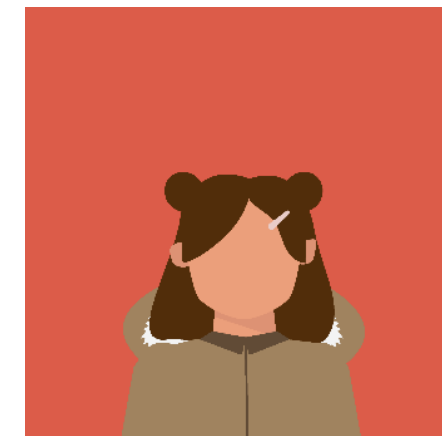
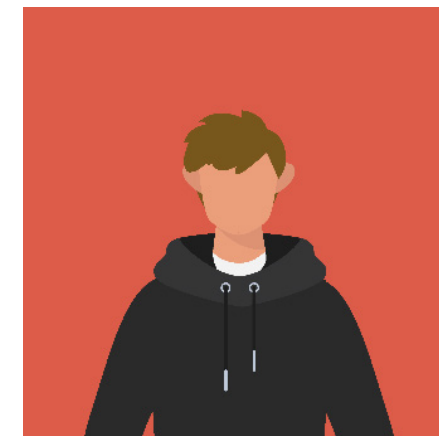
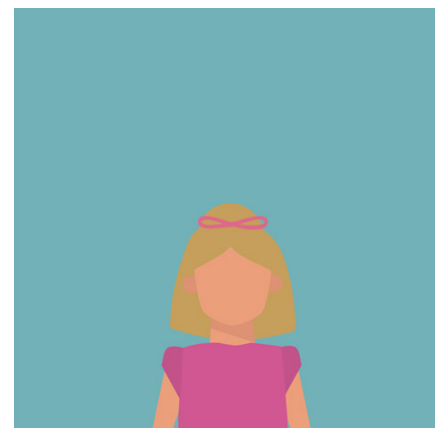
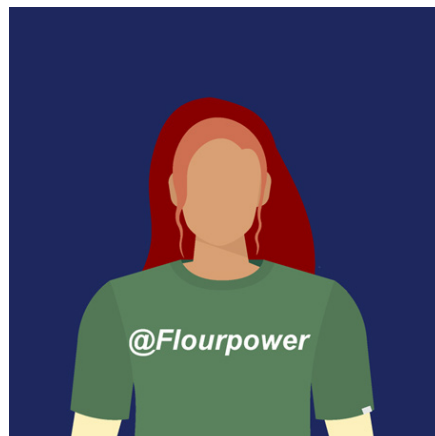
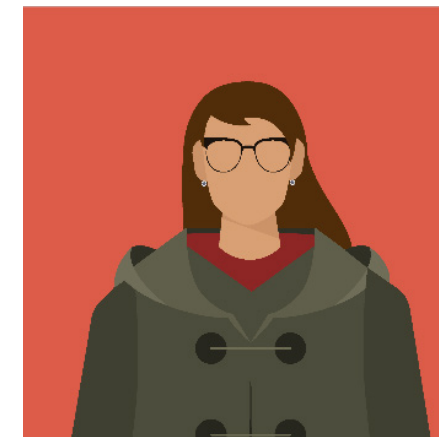
Vestkystturist – familien

En familie på dagstur eller ferie i det danske sommerland. De søger nærvær, natur og gode oplevelser sammen – men også plads til forskellige interesser.

De ser OPHAV som et sted, hvor hele familien kan:

- Komme tættere på naturen gennem ture og aktiviteter.
- Nyde lokale mad- og vinoplevelser for både børn og voksne.
- Deltage i events og kultur, der favner flere aldre.
- Opleve børnevenlige aktiviteter med leg og læring.

De drømmer om en ferie, hvor de sammen kan skabe minder i smukke omgivelser, og hvor der er plads til både ro, eventyr og fælles oplevelser.

Foodien

En livsnyder 30+, der elsker gastronomi, gode råvarer og kreative madoplevelser – især med skaldyr. De søger både viden, smag og sanselighed.

I OPHAV vil de gerne:

- Lære nye teknikker i madlavningskurser.
- Deltage i sanketure og se, hvor råvarerne kommer fra.
- Nyde events med mad, musik og stemning.
- Dele oplevelser og smagsindtryk med andre.

De drømmer om en oplevelse, hvor mad er både kreativ, lokal og meningsfuld – og hvor de selv kan være med i processen.

Skoleklasser og børnehavebørn 3-16 år

Børnene er nysgerrige, sanselige og fulde af energi. De elsker at lege, lære og udforske – og vil helst lære noget nyt gennem leg og oplevelse. De er på skoleudflugt og klar på sjove, engagerende aktiviteter.

OPHAV giver mulighed for:

- Læring om fjorden, dyreliv og økologi.
- Historiefortælling og science-aktiviteter.
- Workshops med madlavning og sansning.
- Trygge omgivelser til leg og udforskning.

De drømmer om en dag med både læring og leg – fuld af nye indtryk og naturoplevelser, de kan tage med sig videre.

Børnefamilien

En travl familie med børn i alderen 2–9 år og forældre med fuld kalender. Fritiden er værdifuld, og de søger steder, hvor hele familien kan være sammen – og hver især få noget ud af oplevelsen.

I OPHAV ønsker de:

- Leg og sanselig udforskning for børn.
- Ro, god kaffe og æstetik for voksne.
- Fælles minder i autentiske omgivelser.

De drømmer om en oplevelse, der er let at gå til, fyldt med nærvær og giver værdi for både store og små. Tid er en knap ressource – og hvert øjeblik tæller.

Det lokale par

Et par i 50'erne med dybe rødder i Nykøbing Mors og stor kærlighed til fjorden. De engagerer sig i byens liv og søger fællesskaber med liv, kultur og nærvær – fra loppe-markeder og koncerter til madoplevelser med lokale råvarer.

For dem er OPHAV et samlingssted for hverdagskultur – et sted at mødes til fyraftens-koncerter, markeder og måske selv give en hånd med.

De drømmer ikke om noget fornemt, men om noget folkeligt og levende. Et sted, hvor fjorden og byen mødes – og hvor man kan være både deltager og tilskuer.

3.1.2 Aktører

Samarbejdspartnere i OPHAV

OPHAV rummer et bredt spektrum af samarbejdspartnere og aktører på tværs af husets fem hovedkategorier:

FOOD, OPLEVELSER, LÆRING, PARTNER og OUTDOOR.

For flere aktører er der allerede etableret dialog om mulige samarbejder, mens andre enten kræver opfølgning på tidligere kontakt eller en indledende henvendelse.

OPHAV FOOD har fokus på Limfjordens råvarer, skaldyrene i særdeleshed, gennem madevents, husets eget spisehus og madværkstedet, hvor de besøgte lærer at tilberede retter med østers, muslinger og tang.

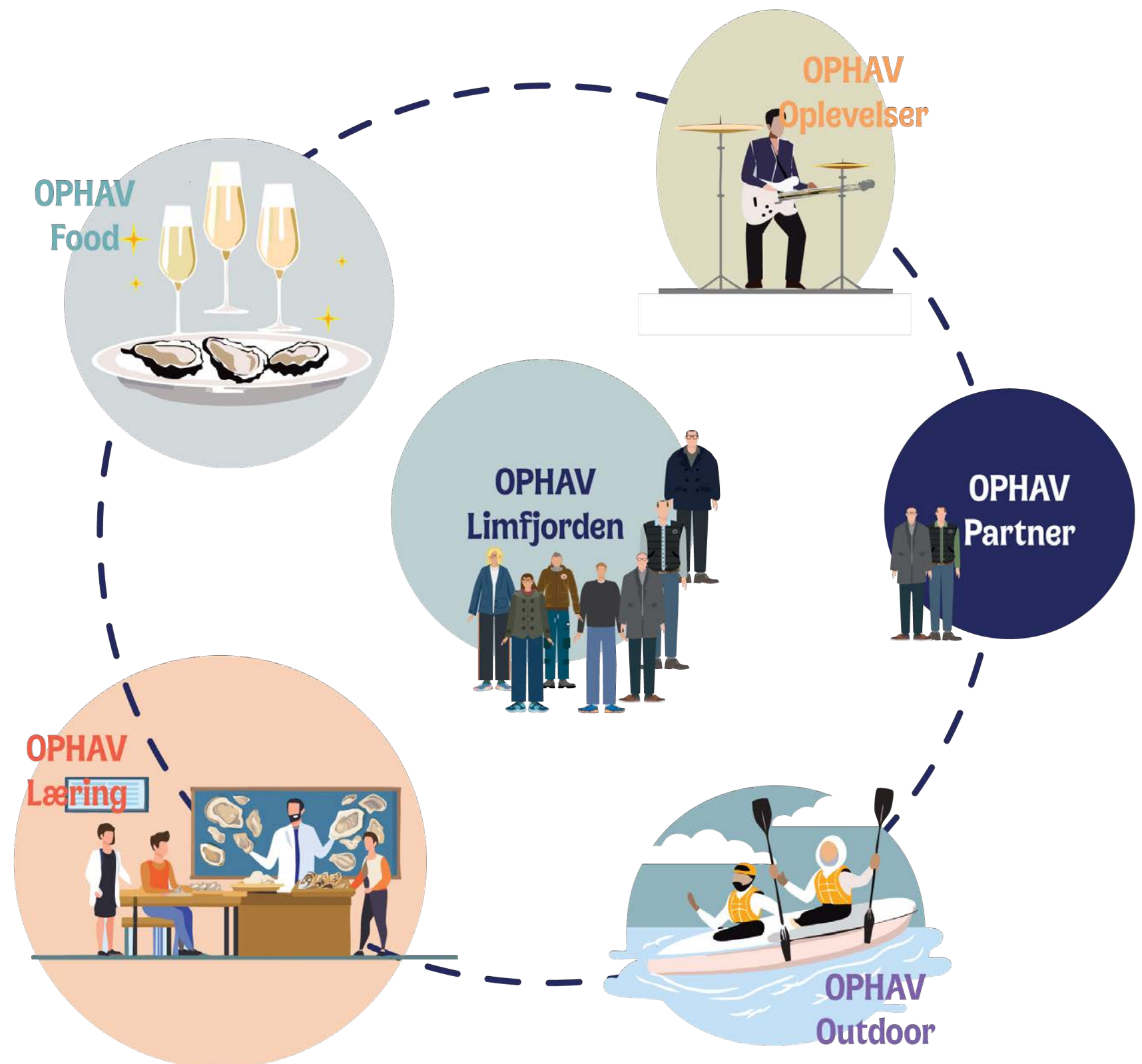
OPHAV OPLEVELSER byder på forskellige kulturarrangementer som foredrag og koncerter.

OPHAV LÆRING er husets læringstjeneste målrettet uddannelsesinstitutioner og børnehaver, og som har Limfjorden som sit omdrejningspunkt.

OPHAV PARTNER har fokus på at samarbejde med relevante partnere om at fremme iværksætteri og turismeudvikling i den vestlige Limfjord. Konkret bliver der i OPHAV oprettet co-work faciliteter til iværksættere og projektmagere, der arbejder med projekter relateret til Limfjorden, turisme eller bæredygtig fødevarerproduktion.

OPHAV OUTDOOR er porten ud til oplevelser på og ved Limfjorden, hvor OPHAV gennem sine samarbejdspartnere vil tilbyde kajak og bådture, SUP udlejning og undervisning i søsport.

I figuren fremgår en oversigt over både eksisterende og potentielle aktører inden for de respektive kategorier.

Gigasøsters fra Limfjorden til Østers- og Muslingepremieren. Foto: Jesper Rais.

OPHAV Outdoor

Morsø Sejlklub

Nykøbing Mors Roklub

Fjordhaverne

Vinderbaderne Året Rundt

Ungdomsskolen Mors

Glyngøre Maritime Center

Private outdoor og
søsportsaktører i lokalområdet

OPHAV Partner

Destination Limfjorden

VisitMors

Morsø Erhvervsråd

OPHAV Oplevelser

Lokale koncertarrangører
og eventmagere

Kulturmødet

Østers- og Muslingepremieren
Skaldyrsfestivalen

OPHAV Læring

DTU Aqua

Alle Grundskoler, Børnehaver og
vuggestuer på Mors

Foreningen Muslinge Erhvervet (FME)

VIA University College
Efteruddannelse og Undervisningsmidler

UCN Pædagog uddannelsen i Thisted

OPHAV Food

Foreningen Danmarks Skaldyrshovedstad

Foreningen Skaldyrsfestivalen

Nordic Food College

Nordic Sea College

Vilsund Blue

Kokkeforeningen Danmark

Private aktører

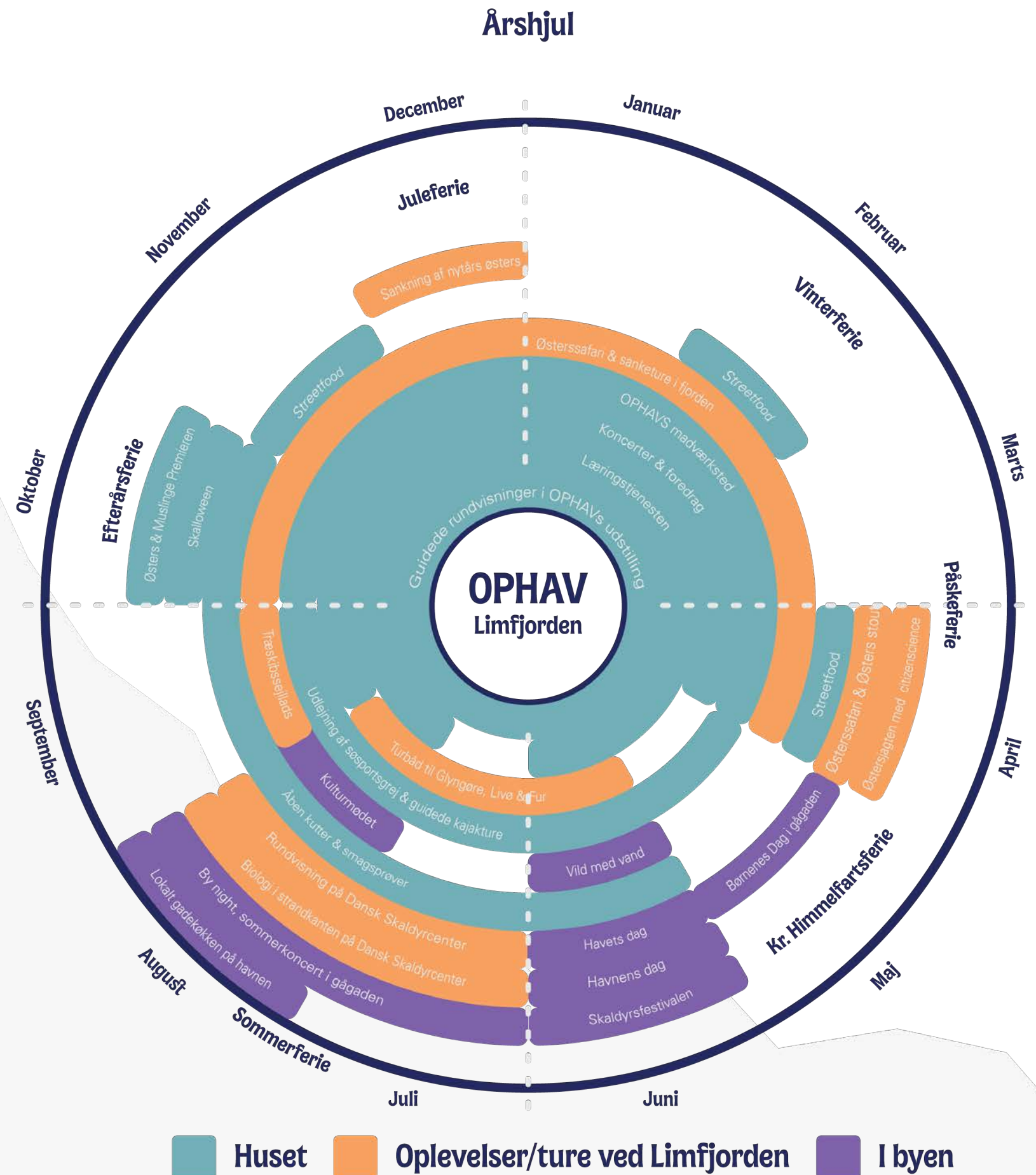
Fremtidig forpagter af spisehuset

3.1.3 Husets fleksibilitet over tid

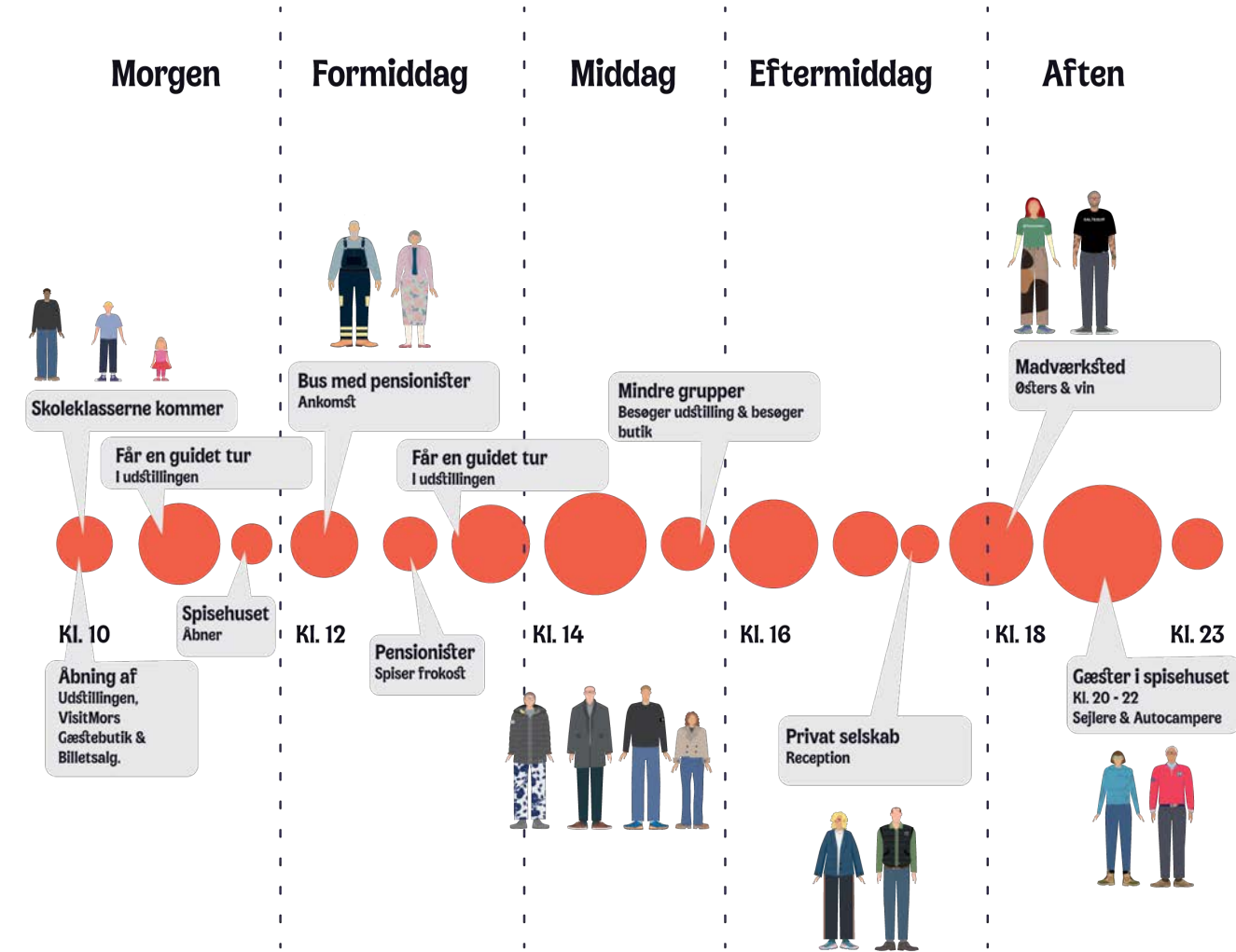
OPHAV er et fleksibelt og levende oplevelses- og kulturhus, der skal kunne bruges og udvikles over tid – i takt med årstider, behov og fællesskaber. Huset er skabt til at være aktivt hele året, også i skuldersæsonen, hvor det danner ramme om både hverdagsliv og særlige begivenheder.

OPHAV skal være et samlingspunkt for lokale såvel som besøgende og turister, der søger fællesskab, oplevelser og indsigt i Limfjordens natur og kultur. Brugere er ikke blot gæster – de er medskabere af husets fortælling og udvikling.

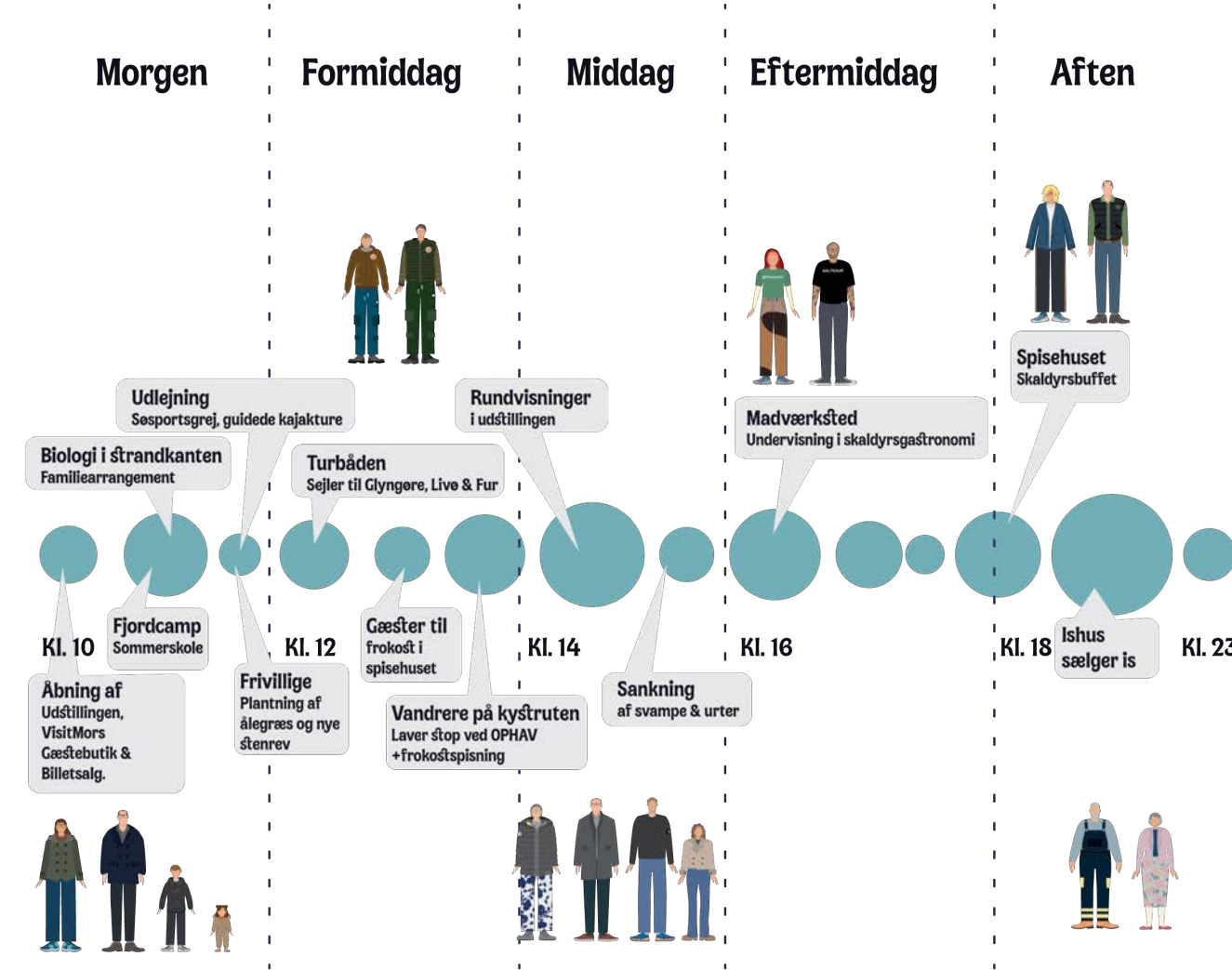
I det følgende vil vi vha. diagrammer forsøge at illustrere hvorledes OPHAV benyttes over tid.

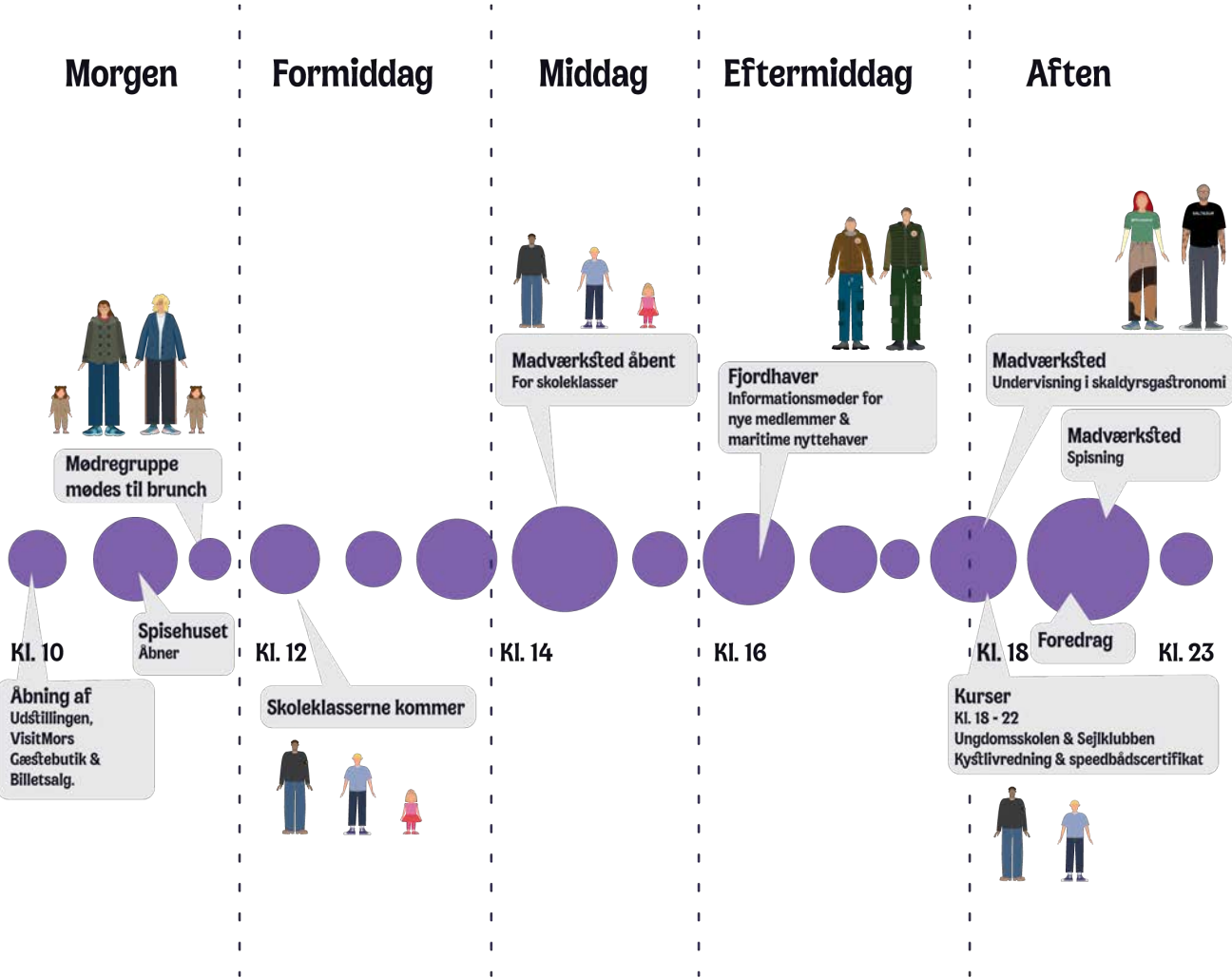
Dagsdiagram hverdag - Sommerhalvår

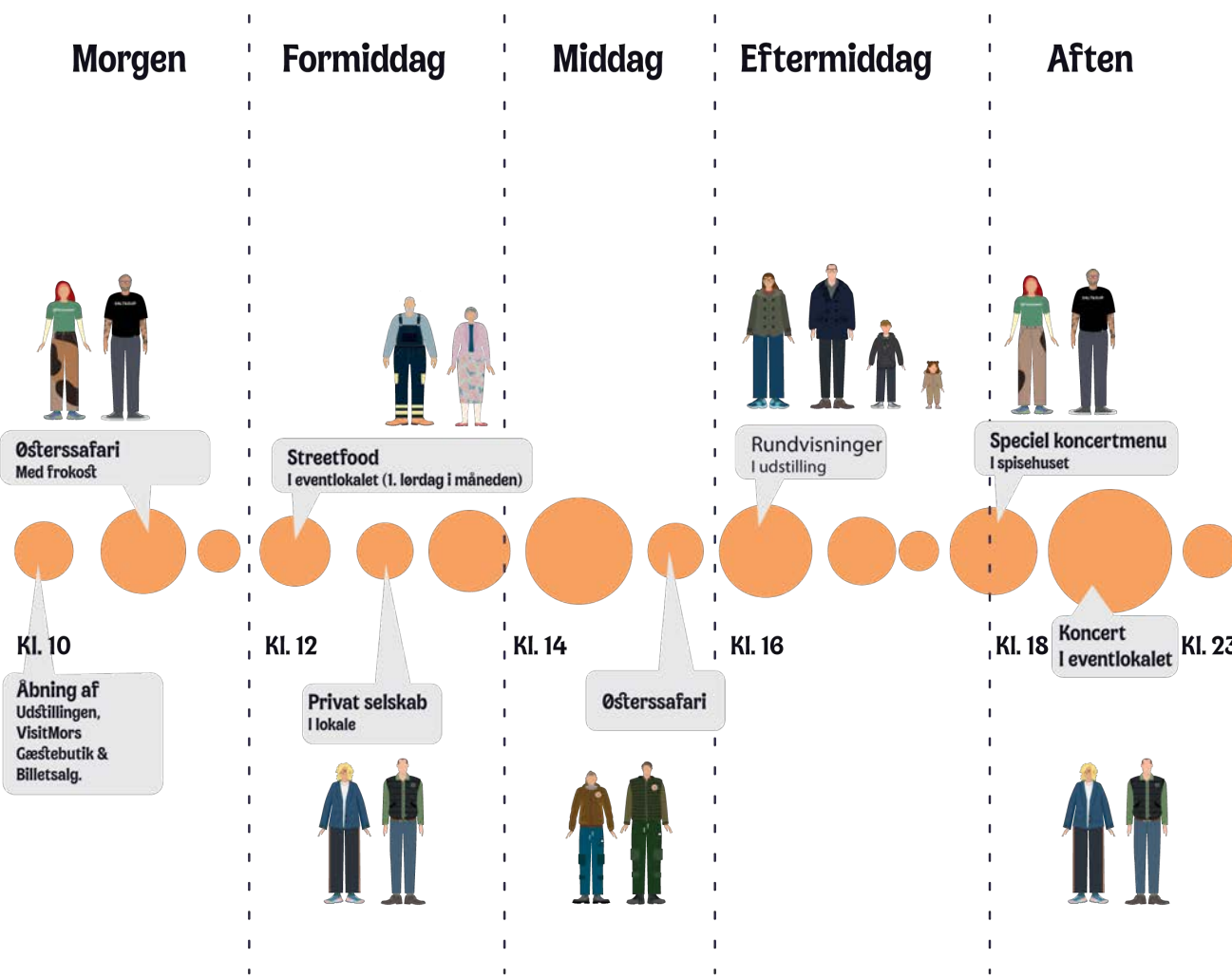
Dagsdiagram Weekend - Sommerhalvår

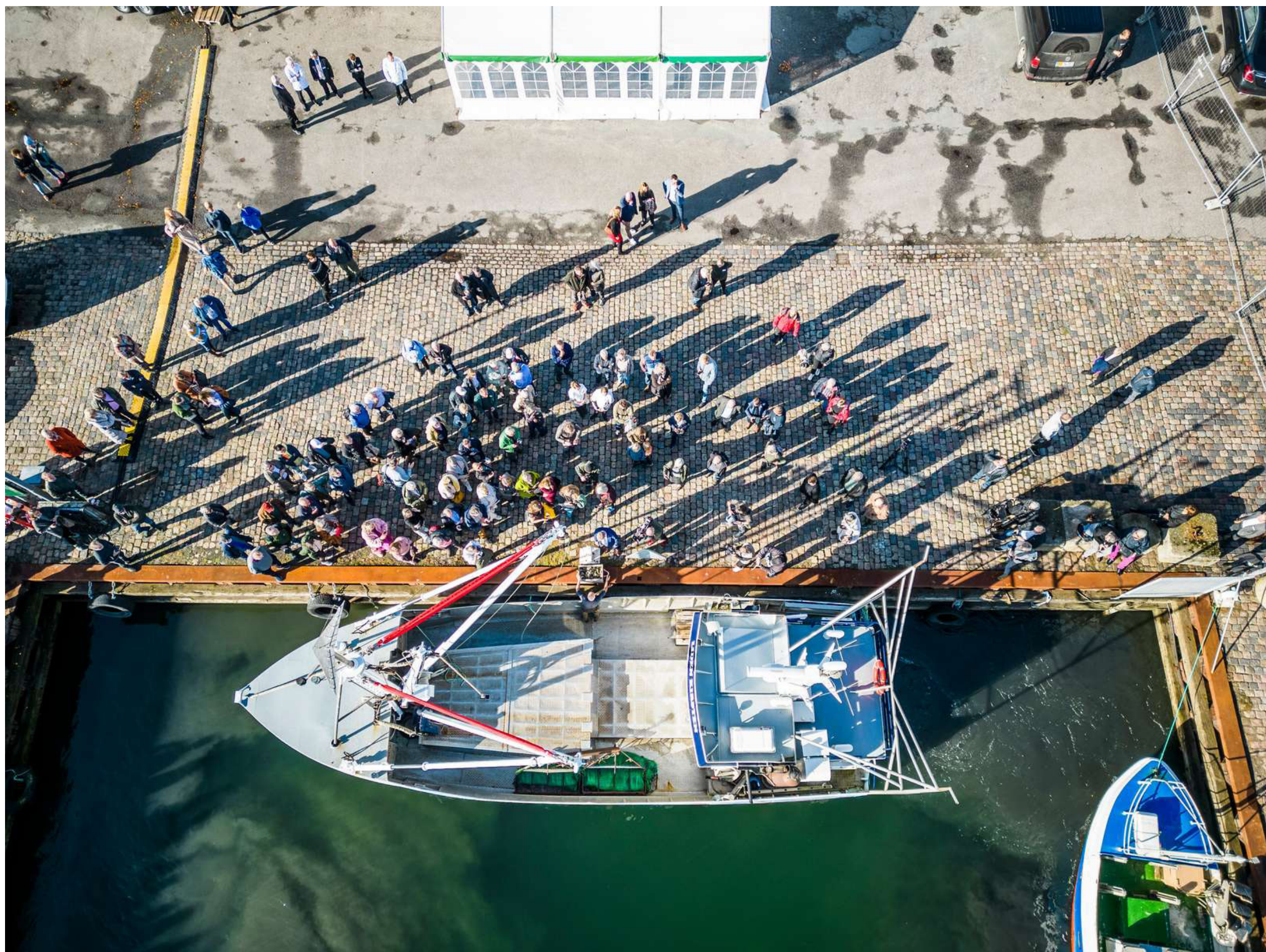

Dagsdiagram hverdag - Vinterhalvår

Dagsdiagram Weekend - Vinterhalvår

Landing af sæsonens første østers. Foto: Jesper Rais.

4. KONTEKST

4.1. Stedsfortælling

Havnen 1a er mere end blot en bygning – den er et fysisk vidnesbyrd om Nykøbing Mors' industrielle og maritime udvikling. Oprindeligt opført i 1930 som pakhus for Jysk Andels Foderstofforretning, har bygningen gennem årtier været ramme om skiftende funktioner: fra foderstoflager og smedeværksted til natklub, motionscenter, bager og café. Disse mange lag af brug og betydning har efterladt spor i både murværk og byliv – og netop disse spor udgør en vigtig del af OPHAVs fortælling.

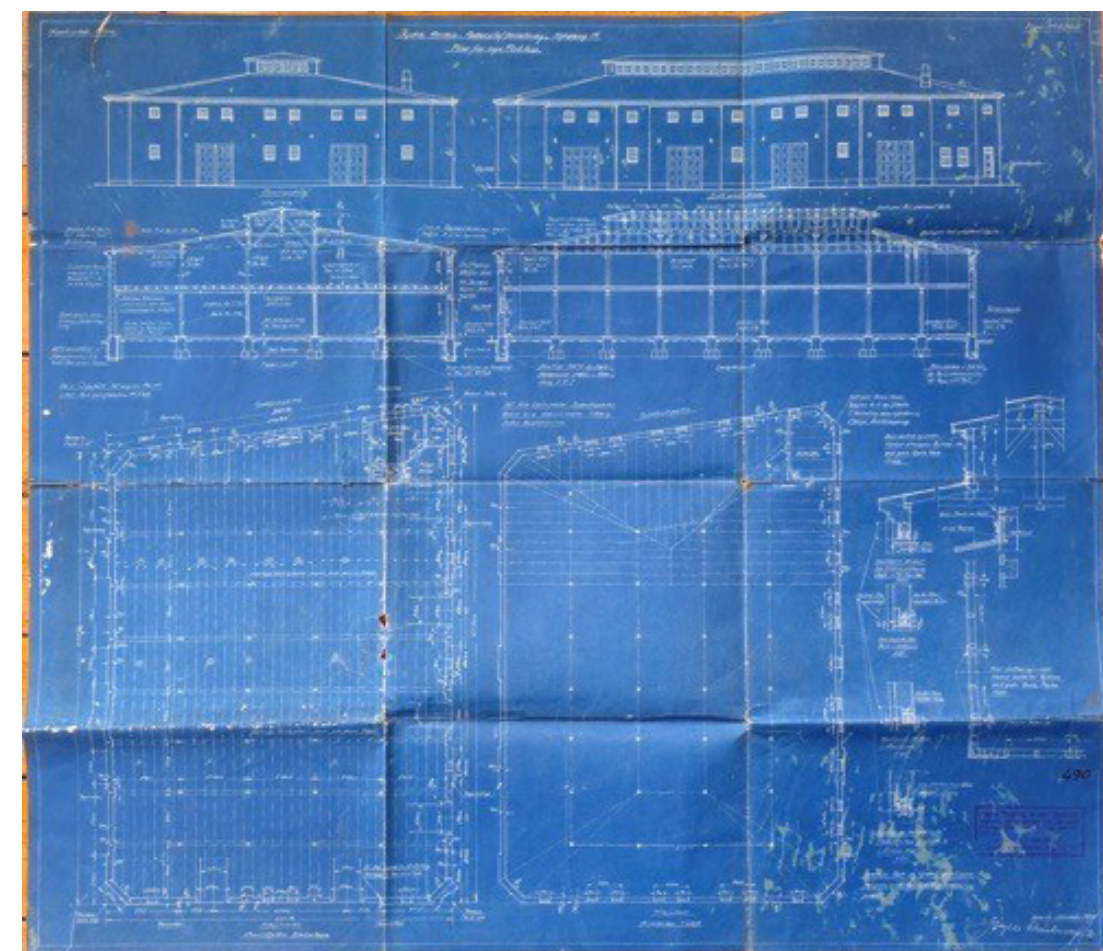
Bygningens placering i det tidligere havnekarver – tæt på Fiskerbyen og de brostensbelagte gader – forstærker forbindelsen til byens maritime identitet. Her har fiskere, håndværkere og handelsfolk gennem generationer haft deres daglige gang, og det er denne historiske puls, OPHAV ønsker at genaktivere. Med udsigt til fjorden og havnens liv bliver stedet et naturligt samlingspunkt, hvor fortid og fremtid mødes i en ny fortælling om fællesskab, bæredygtighed og lokal stolthed.

Jyske Andels Pakhus og Falckstation, Museum Mors

Jyske Andels Foderstofforretning, Museum Mors

Oprindelige tegninger over Pakhuset, Foto

4.2. Lokationsanalyse

Havnen 1a er strategisk placeret i Nykøbing Mors' bymidte, hvor byens to primære indfaldsveje mødes. Bygningen ligger som nabo til Pakhustorvet og i umiddelbar nærhed af hotel, caféer, destilleri og butikker – hvilket gør den til et naturligt knudepunkt i byen.

Den prominente placering giver høj synlighed og nem adgang for både gående, cyklister og bilister.

Fra bygningen er der direkte udsigt til både erhvervshavnen og lystbådehavnen, hvilket skaber en unik visuel og funktionel forbindelse til Limfjorden.

Denne nærhed til vandet er central for OPHAVs identitet og aktiviteter. Samtidig er bygningen placeret på en sokkelgrund, hvilket skaber en fysisk adskillelse fra havneka-
jen – en udfordring, der skal adresseres gennem trafiksikre og tilgængelige forbindel-
ser for bløde trafikanter.

Adgangsforholdene er generelt gode:

Nykøbing Busterminal ligger blot 200 meter væk, og bybus nr. 2 passerer lige forbi. Der er offentlige parkeringspladser på Molen og mulighed for yderligere parkering på Emilias Plads.

Vandreruten Kysttruten Mors løber desuden forbi bygningen og skaber en naturlig kob-
ling til øens øvrige oplevelsespunkter.

Pakhustorvet, som allerede anvendes til events og udeservering, udgør et vigtigt ude-
areal for OPHAV. Det er oplagt at tænke torvet ind som en fleksibel platform for aktivi-
teter, der kan styrke forbindelsen mellem huset, byen og fjorden. Samlet set tilbyder
lokationen både funktionelle fordele og et stærkt potentiale for at blive et aktivt og
tilgængeligt samlingspunkt i byen.

Gågade forløbet i Nykøbing Mors

Industrihavnen og lystbådehavnen i Nykøbing Mors

Indfaldsvej i Nykøbing Mors

Parkeringspladser i Nykøbing Mors

4.3. Bygningsanalyse

Pakhuset er opført i røde mursten med mindre vinduer og porte. Bygningen er et karakteristisk eksempel på den arkitektur, der præger og giver identitet til havneområdet, og den trækker tydelige tråde til flere af havnens øvrige røde murstensbygninger.

I dag står pakhuset uden funktion, men har siden pakhustiden huset forskellige detailvirksomheder. Manglen på anvendelse har dog sat sine spor og bygningen fremstår nu noget forfalden, med huller i taget og vindueshuller lukket med skodder. Gennem tiden har skiftende formål ført til adskillige ændringer af facaden, og indvendigt er bygningen i nyere tid blevet ryddet, så kun de bærende konstruktioner står tilbage. På grund af disse mange ombygninger er pakhuset vurderet til en bevaringsværdi på 7 – på en skala fra 1 til 10, hvor 1 angiver den højeste værdi.

En geoteknisk rapport udarbejdet i november 2022 konkluderer, at funderingsforholdene på grunden generelt er vanskelige med risiko for sætninger. De eksisterende facademure er funderet på egetræspæle, hvis restlevetid bør undersøges nærmere i den videre proces. Hvis en ny anvendelse af bygningen kræver et særskilt bæresystem, må der forventes behov for pælefundering.

Pakhusbygningen er meget dyb, så der skal rettes særligt fokus på dagslys til de funktioner, der kræver dette. Her kan arbejdes med disponeringen samt ovenlys fra taget.

Havnen 1A som det ser ud nu. Foto: ERIK Arkitekter.

5. PROGRAMMING

5.1 Disponering af huset

Disponeringen af OPHAV tager afsæt i ønsket om at skabe et levende og fleksibelt kulturhus, hvor funktioner, fællesskab og fortælling smelter sammen i en helhed, der både understøtter hverdagens brug og særlige begivenheder. Med udgangspunkt i det historiske pakhus på Havnen 1a transformeres bygningen til et moderne oplevelses- og kulturhus, hvor arkitektur og indhold arbejder tæt sammen.

Et centralt greb i disponeringen er ønsket om at placere de mest publikumsrettede og aktivitetsbærende funktioner i stueplan. Her skabes liv i og omkring bygningen – både i dagtimerne og om aftenen. Når man passerer OPHAV, skal man kunne se mennesker spise i spisehuset, børn og voksne i gang med madlavning i madværkstedet eller gæster, der mødes i foyeren. Huset skal opleves som åbent, aktivt og inviterende – også udefra.

Udstillingsområdet placeres på første sal, hvor det får ro til fordybelse og samtidig en stærk visuel forbindelse til fjorden og industrihavnen. Denne placering understøtter udstillingens formidlingsmæssige potentiale og skaber en arkitektonisk oplevelse, hvor Limfjorden bliver en integreret del af fortællingen.

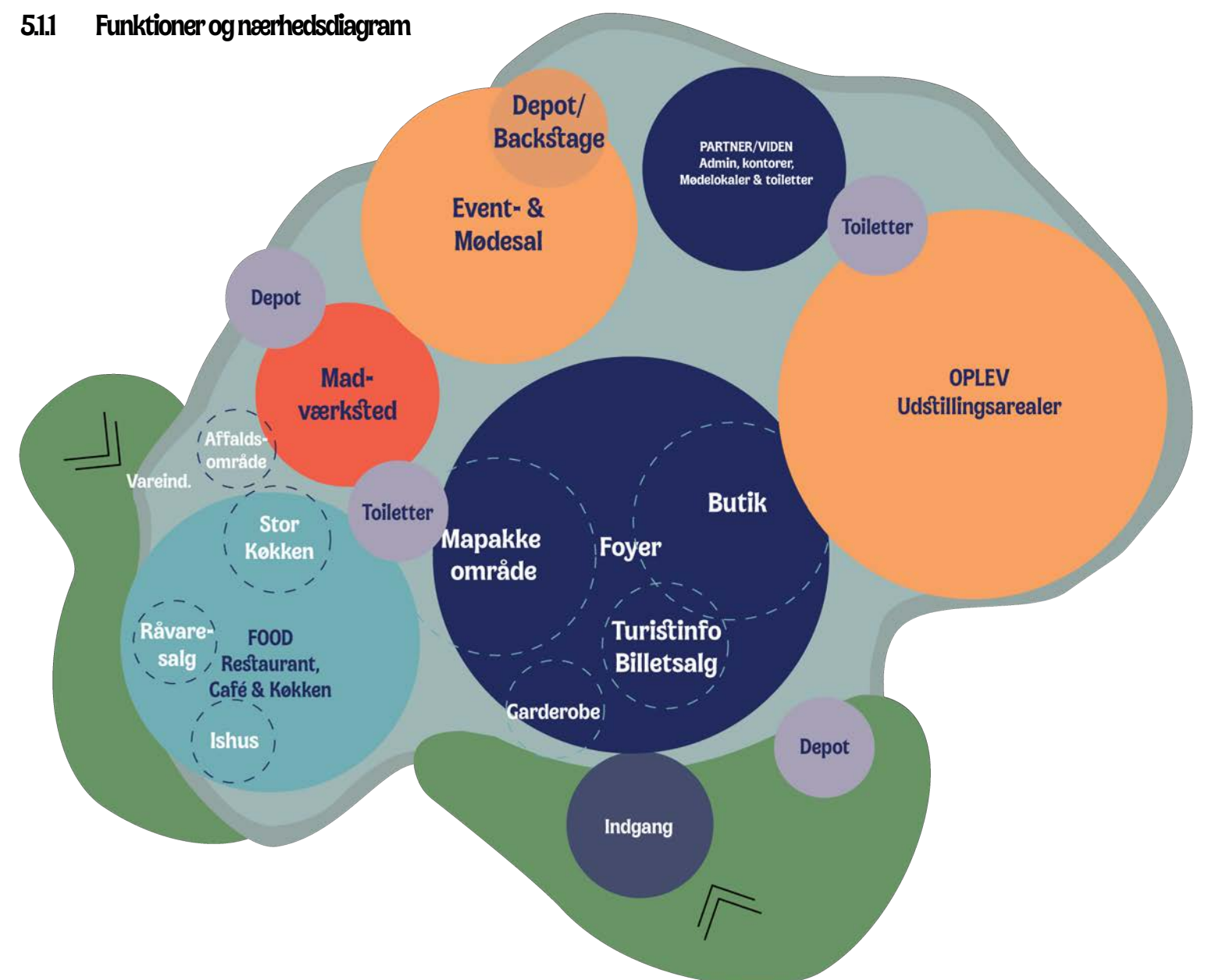
Med en samlet grundplan på 1.100 m² rummer bygningen både muligheder og begrænsninger. Disponeringen er derfor også en øvelse i at løse et arkitektonisk puslespil, hvor funktioner skal placeres med omtanke og samspil.

Nærheds- og relationsdiagrammet har været et vigtigt redskab i denne proces og sikrer, at funktionerne hænger logisk sammen – både i forhold til flow, fleksibilitet og drift.

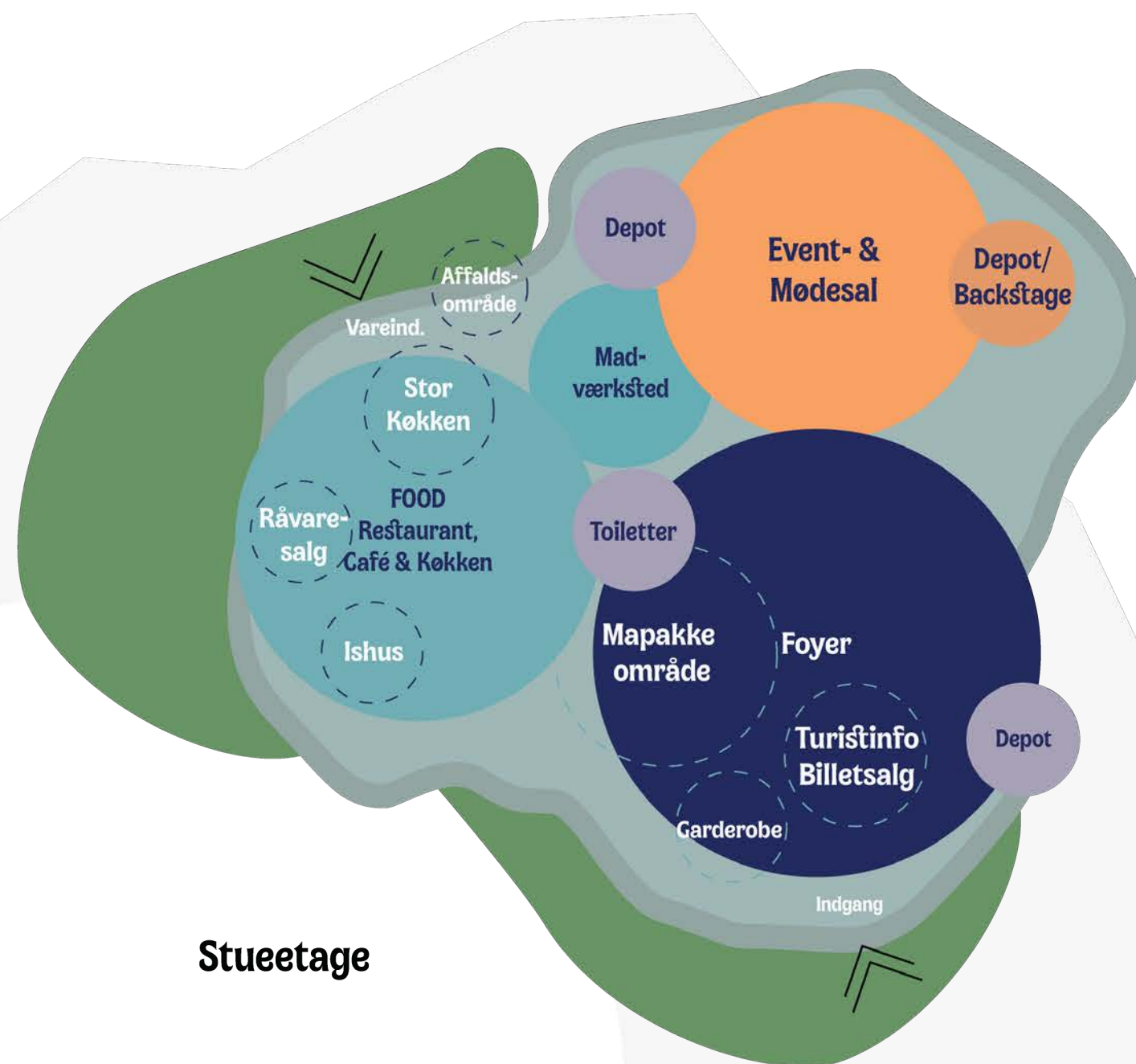
Foyeren fungerer som husets centrale fordelingsrum og nervecenter, hvorfra gæster naturligt ledes videre til butik, restaurant, eventsal og udstilling. Madværkstedet er placeret i tæt kontakt med både spisehus og læringsaktiviteter, hvilket muliggør tværgående programmering. Event- og mødesalen er disponeret med direkte adgang til foyer og depot, hvilket sikrer effektiv logistik og mulighed for at udvide kapaciteten ved større arrangementer.

Samlet set er OPHAV disponeret med blik for funktionalitet, fleksibilitet og atmosfære – og med en klar ambition om at skabe et hus, der er i brug hele året, hele dagen og hele livet.

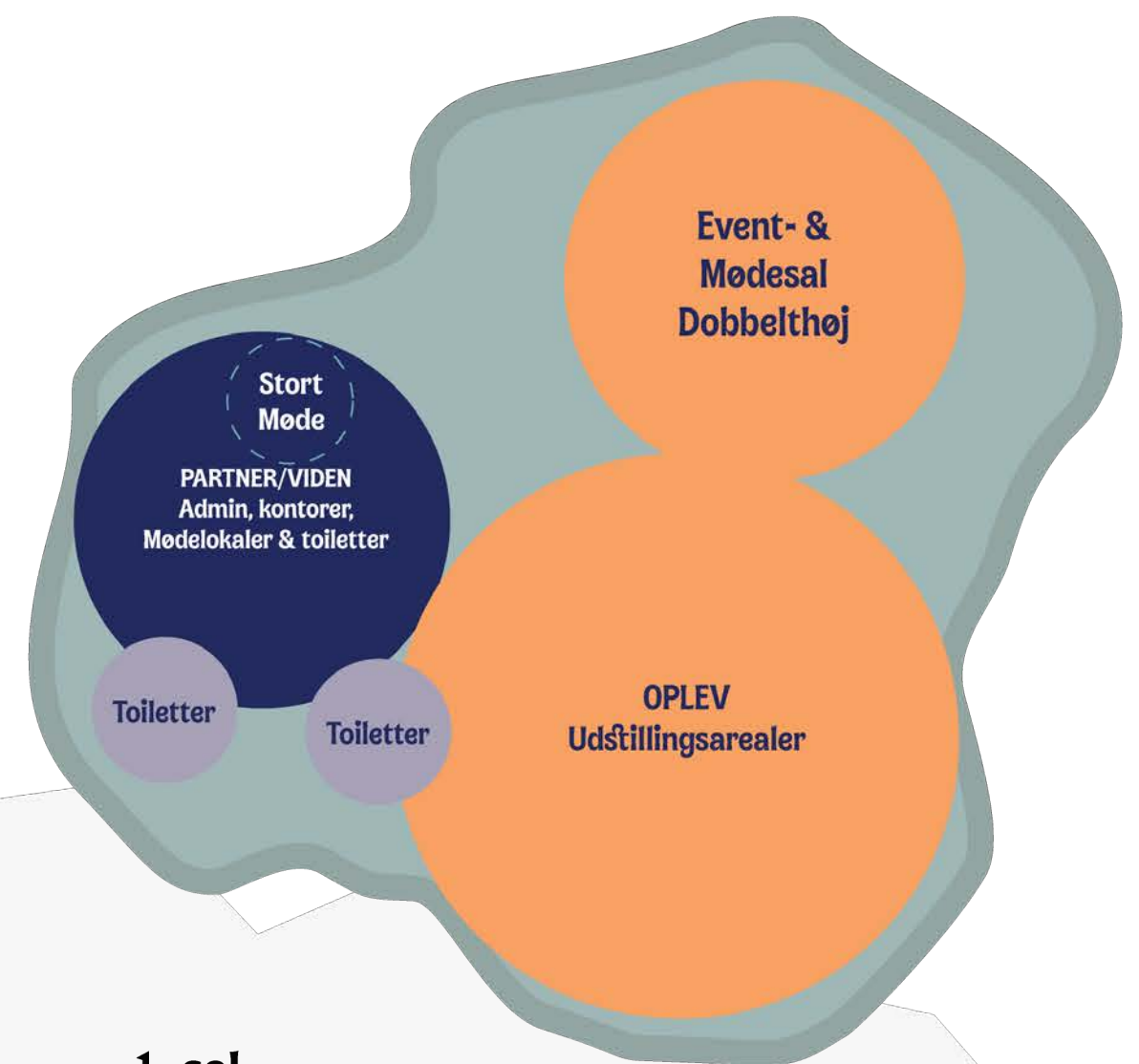
5.1.1 Funktioner og nærhedsdiagram

Nærheds- og relationsdiagrammet

Stueetage

1. sal

Nærheds- og relationsdiagrammet – prioriteret stue / 1. sal

5.1.2 Rumprogram

Foyer, billet og butik

Foyeren fungerer som husets centrale ankomstområde og hjertet i bygningen. Centralt i foyeren placeres VisitMors' disk, som både betjener besøgende med information om Mors og fungerer som billet salg samt kasse til den tilknyttede butik. I tilknytning til diskområdet etableres to-tre arbejdspladser, hvor VisitMors kan arbejde, når de ikke betjener kunder. Herfra sælges billetter til udstillingen, undervisningsforløb i madværkstedet og oplevelser ved og på fjorden – herunder sanketure, guidede aktiviteter og maritime events. VisitMors fungerer dermed som en aktiv formidler og indgang til hele OPHAVs oplevelsesunivers.

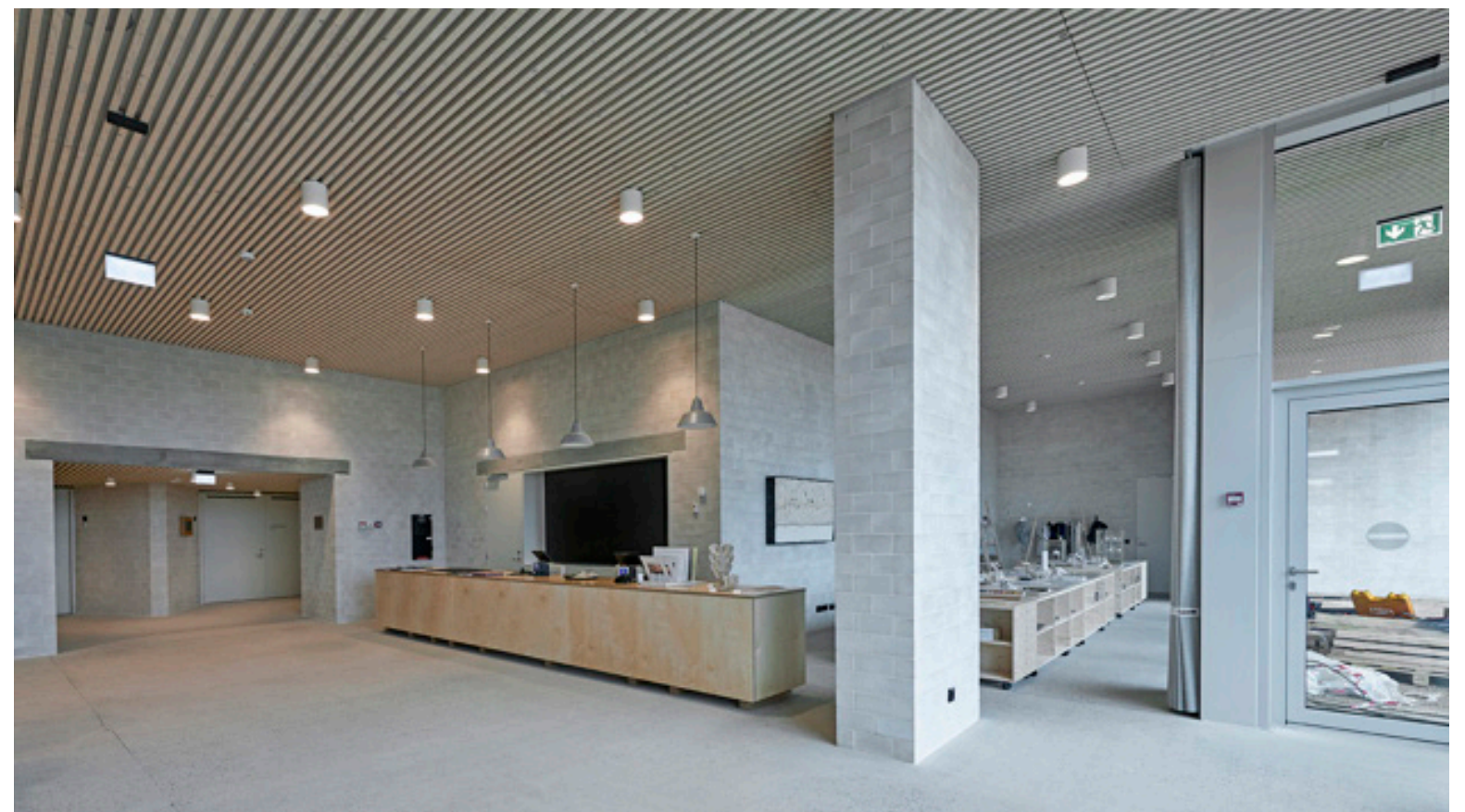
I foyeren ifm. disken etableres salg af lokale produkter og specialiteter fra Limfjorden. I foyerområdet indrettes et område med siddepladser, som anvendes som madpakke- og familieområde.

Foyeren skal udformes som et fleksibelt og multifunktionelt rum, der understøtter forskellige brugergrupper og aktiviteter. Den skal fungere som ankomst- og fordelingsområde for både besøgende til oplevelsescentret, turister og gæster til arrangementer i eventsalen. I weekender og aften timer skal foyeren desuden kunne anvendes som garderobe- og pauserum i forbindelse med events og koncerter.

Ved større arrangementer – som fx Østers- og Muslingepremieren, Kulturmødet eller andre særlige events – skal foyeren kunne fungere som en udvidelse af både spisehuset og eventsalen. Det kan være til bespisning, servering eller ophold, hvor der er behov for ekstra kapacitet og fleksibilitet. Foyeren bliver dermed ikke kun et ankomstområde, men et aktivt rum, der kan tilpasses husets puls og årstidens begivenheder.

H.C. Andersens hus

Stevns Klint Experience

Udstillingsareal

Udstillingsområdet indrettes som et fleksibelt rum, der kan tilpasses forskellige formål og aktiviteter. Området skal rumme en fast udstilling, men samtidig have kapacitet og indretning, der muliggør særudstillinger, temadage og skiftende formidlingstiltag. Flexibiliteten sikrer, at området kan anvendes dynamisk året rundt og bidrage til en levende og varieret oplevelse for husets besøgende.

Den visuelle kontakt til fjorden vurderes som et væsentligt arkitektonisk og funktionelt element. Det er derfor vigtigt, at der i udformningen af bygningen sikres gode visuelle forbindelser mellem udstillingsområdet og fjorden, så denne forbindelse kan benyttes i udstillingen.

Den endelige udformning og indretning af udstillingen er endnu ikke fastlagt, og det forventes, at denne ikke bliver en del af konkurrencen. Derfor skal udstillingsområdet udformes med høj grad af fleksibilitet. Dette muliggør en fremtidig tilpasning til forskellige udstillingsformater og -funktioner.

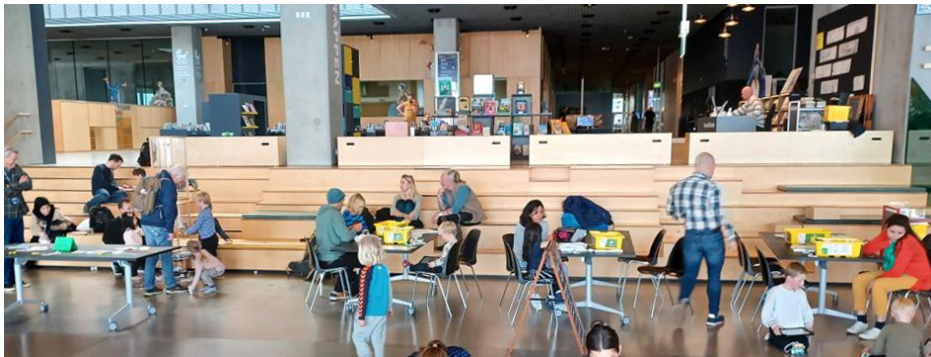
Vorarlberg Museum

Vadehavscenteret

M/S Museet for Søfart

DOKK1

DOKK1

Madpakke- og familieområde

I dette område etableres borde og siddepladser, hvor skoleklasser kan spise deres medbragte madpakker. Området skal også rumme familier med små børn og tilbyde aktiveringsmuligheder for de yngste. Der skal være plads til opbevaring af barne- og klapvogne. Desuden skal området kunne anvendes som en udvidelse af restaurantens kapacitet ved større arrangementer. I tilknytning til siddeområdet kan der med fordel etableres en mindre garderobe.

Stevns Klint Experience

Garderobe

Der skal etableres en garderobe til besøgende, hvor det er muligt at hænge overtøj samt opbevare personlige ejendele sikkert. Garderoben skal være i tilknytning til Foyeren og skal indeholde aflåselige skabe, så besøgende trygt kan opbevare værdigenstande under deres ophold.

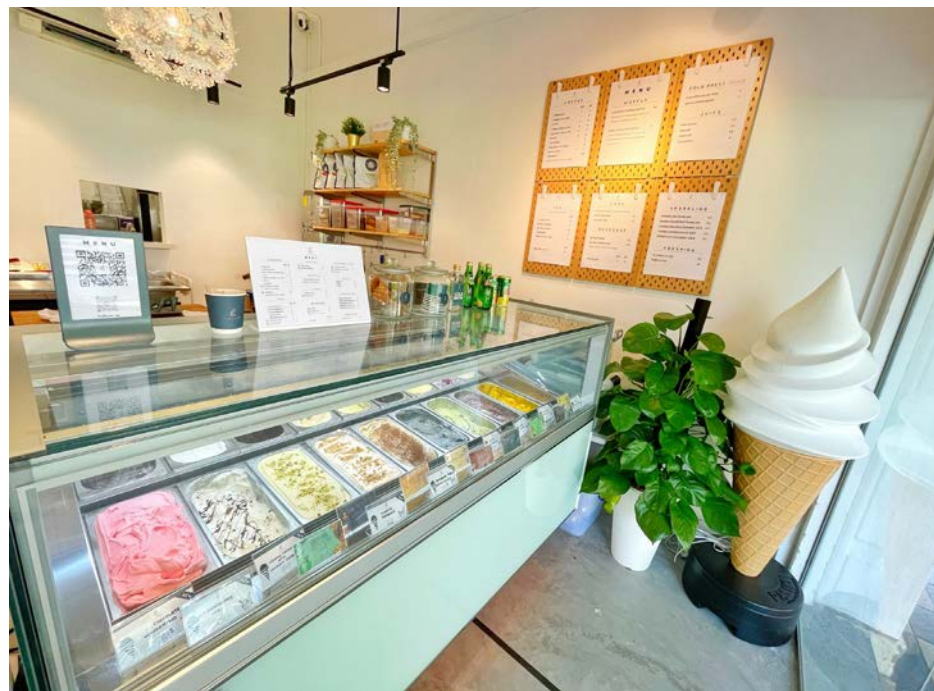
Hobenköök Hamburg

Restaurant Palægade

Spisehuset

Restauranten placeres i direkte forbindelse med foyeren, med mulighed for at åbne op mod denne, hvilket giver fleksibilitet til at udvide kapaciteten ved behov. Større arrangementer er planlagt til at finde sted i event- og mødesalen. Restauranten skal kunne rumme 65 siddende gæster og indrettes med et produktionskøkken, personaleområde, omklædningsrum med tilhørende personaletoilet, opvaskerum samt to depotrum. Depotrummene skal kunne rumme både varemodtagelse og nødvendige køle- og frysefaciliteter.

Winterwoods Singapore

Melstedgård, kreditering: Lars Engelgaard,

Torvehallerne

Råvaresalg

Råvaresalget placeres i umiddelbar tilknytning til restauranten og betjenes af restaurantens personale. Det skal dog gerne ligge udenfor selve spiseområdet. Det er tænkt som nogle kølemontrer, hvor lokale og friske råvarer fra fjorden tilbydes til kunderne.

Paradis is Horsens

Ishus

Ishuset etableres som en selvstændig enhed i sammenhæng med restaurantens råvareområde, men skal stadig være placeret udenfor det egentlige spiseområde. Det tænkes som en mindre butiksenhed, integreret i bygningens samlede struktur, med adgang både fra det indvendige areal og direkte udefra via en separat indgang. Indretningen skal på enkel vis omfatte en ismontre til præsentation og salg, en salgsdisk til kundebetjening samt et bagområde. Bagområdet skal være praktisk indrettet med plads til opbevaring af råvarer og emballage, køle- og fryseskabe samt et arbejdsområde til personale.

Kornets hus

Madværkstedet

Madværkstedet er en del af OPHAVs læringstjeneste og gastrotilbud, hvor madinteresserede og skoleklasser introduceres til madlavning med fjordens mange råvarer så som skaldyr, fisk og tang. Her kan OPHAVs besøgene bl.a. lære mere om, hvordan man åbner og tilbereder østers, en råvare som stadig har en meget begrænset udbredelse i den danske madkultur og derfor kræver en indføring. Lokalet indrettes med fokus på undervisning og skal kunne rumme op til 30 personer ad gangen. Undervisningen foregår i otte mindre familiekøkkener, der hver især er udstyret med håndvask, komfur og tilberedningsområde. Derudover indrettes lokalet med et langbord med plads til 32 personer, hvor deltagerne kan nyde den mad, de har tilberedt. Der placeres en opvaskestation samt et lille depot i et tilstødende lokale.

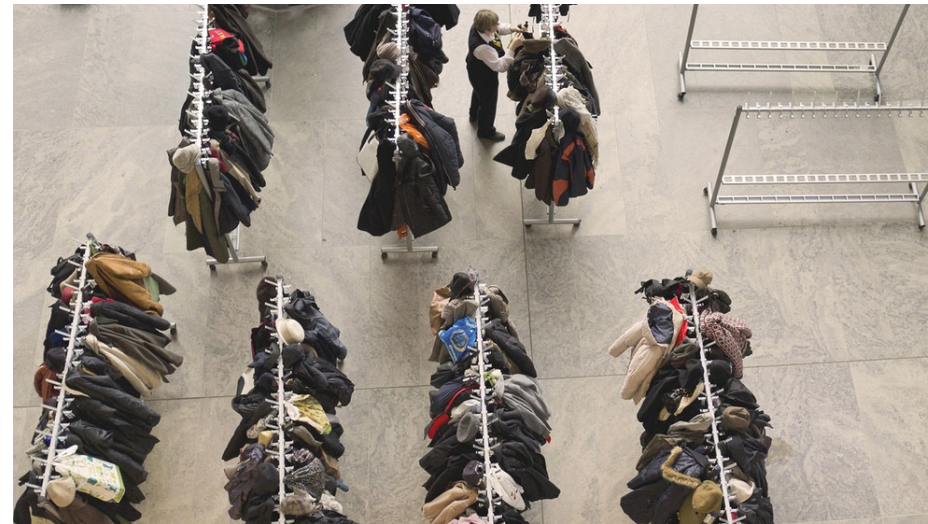
Nicolai scenen Kolding

Jysk Musikteater

Event- og mødesal

Eventsalen består af et rum med dobbelthøjde. Det skal være fleksibelt og skal kunne rumme mange forskellige typer af arrangementer. Salen skal have kapacitet til omkring 300 gæster i stoleopsætning, 128 siddende gæster ved 8 personers rundborde og 200 gæster ved langbordopsætning. Der skal desuden være plads til en mobilsce- ne på omkring 20 m². Ved større events kan foyeren og Spisehuset tages i brug. I direkte tilknytning til salen, skal der etableres et depotrum.

Depot til eventsal

I tilknytning til eventsalen skal der etableres et depotrum til opbevaring af teknisk ud- styr, mobil scene, borde, stole og mobile garderobeløsninger. Garderobeløsningerne skal nemt kunne flyttes og opstilles i forbindelse med større arrangementer i Event- salen, så besøgende har mulighed for at aflevere deres overtøj. Depotrummet skal dimensioneres og indrettes, så det giver nem adgang og effektiv håndtering af de mobile enheder.

Maltfabrikken

Maltfabrikken

Administration

Administrationen skal indeholde et kontor med plads til 14 arbejdspladser samt et lille print- og depotrum. I tilknytning til arbejdspladserne etableres to mindre mødelokaler med plads til henholdsvis fire og otte personer. Der skal desuden etableres et større mødelokale med kapacitet til op til 28 personer. Dette lokale skal have en høj standard og gerne en god udsigt, så det også kan lejes ud til eksterne mødearrangementer. Derudover skal der indrettes et personaleum, der omfatter et tekøkken og garderobe. Et særskilt personalet toilet placeres tæt på administrationsområdet for at sikre optima- le faciliteter for medarbejderne

Tekniske faciliteter

Toiletter

Der etableres to toiletkerner, der hver indeholder tre almindelige toiletter og ét handicaptoliet - ialt otte toiletter inkl. to handicaptolietter. Den ene toiletkerne placeres i stueetagen og skal servicere gæster i foyeren, restauranten samt eventsalen. Den anden toiletkerne placeres på 1. sal og skal servicere udstillingens gæster. Udover toiletkerne skal der etableres et toilet med forrum ved kontorarbejdspladserne, som kun er til medarbejderne.

Depoter

Diverse depoter til køkkenet, butik/turistinfo, øvrigt grej til events og cykeludlejning forventes opbevaret i Morsø Kommunes bygninger på Havnen 6 – 8.

Teknikrum

Der skal afsættes areal til teknik rum på alle etager, det endelige omfang afklares ifm. den forventede konkurrence.

Affaldshåndtering

Da der er tale om en sokkelgrund, skal affaldshåndteringen klares i bygningen. Adgangen til affaldshåndtering skal placeres væk fra facaden ved Nygade, ønskeligt på bygningens nordlige side.

Rengøringsrum

Der skal placeres rengøringsrum på hver etage.

Vareindlevering

Vareindlevering skal fungere som delt vareindlevering for hele huset, og derved både fungere som varemottagelse for spisehuset, madværkstedet samt fungere som backstage indgang, når eventsalen benyttes til koncerter og andre arrangementer, hvor kunstneren medbringer eget scene udstyr. Adgangen til vareindlevering skal placeres væk fra facaden ved Nygade, ønskeligt på bygningens nordlige side.

5.2 Uderummet

Havnen 1 er placeret på en sokkelgrund med et begrænset uderum omkring bygningen, primært bestående af et smalt fortov, der fungerer som en visuel og funktionel overgangszone. Nygade, som udgør en af de primære færdselsårer i Nykøbing Mors, begrænser mulighederne for en omfattende landskabelig aktivering af det nære uderum omkring bygningen. I OPHAV projektet skal uderumsfaciliteterne fokuseres omkring Toldbodgade og Pakhustorvet.

Toldbodgade

Toldbodgade, der løber langs bygningens vestlige side, vil blive lukket for trafik og omdannet til et indbydende byrum. Det nye uderum skal facilitere udeservering for både spisehuset og ishuset, samtidig med at det giver plads til rekreative opholdssteder. Byrummet skal være fleksibelt disponeret, så det kan tilpasses forskellige aktiviteter og behov, og der lægges vægt på at skabe en harmonisk sammenhæng mellem bygningens arkitektur og det omkringliggende landskab.

Projektområde

Pakhusstorvet som en del af OPHAVs uderum

Pakhusstorvet bliver en central del af det samlede uderum omkring OPHAV og indgår i byfornyelsen af Nykøbing midtby som en del af delprojektet Byhavnen. Torvet skal udvikles som et fleksibelt og grønt byrum med plads til ophold, udeservering, parkering og events – året rundt. Ligesom man kender det fra fx Ingerslev Boulevard i Aarhus, skal torvet kunne skifte funktion i løbet af dagen og året, hvor parkeringspladser midlertidigt kan vige for torveaktiviteter og arrangementer som Skaldyrsfestivalen eller Kulturmødet.

Torvet skal samtidig fungere som et naturligt afsæt for aktiviteter på og ved fjorden – herunder formidling, fællesspisning, udendørs læring og events, der knytter sig til OPHAVs vision om at engagere både lokale og besøgende i fjordens liv og tilstand.

I byfornyelsesprogrammet af Morsø Kommune beskrives Pakhusstorvet som en del af en samlet indsats for at skabe bedre forhold for erhvervsdrivende, udeservering og fleksibelt ophold og leg. Der arbejdes med effektbelysning, der skaber stemning og tryghed, og med trafikale overgange, der styrker forbindelsen mellem byen og fjorden. Et aktiverende legemiljø på Pakhusstorvet er et højt ønske blandt byens borgere og vil skabe liv året rundt og supplere OPHAVs familierettede aktiviteter i bygningen.

Pakhusstorvet og Tolbodgade forventes indarbejdet som en del af den kommende arkitektkonkurrence og vil blive udbudt som en option, som tilbudsgiverne skal både tegne og prissætte. Estimatet for etablering af torvet indgår i det samlede anlægsbudget for OPHAV med 13,1 mio. kr. Heri medfinansierer Morsø Kommune 4,7 mio. kr. via byfornyelsen for Nykøbing Havn.

Tolbodgade

Østersfinalen på Pakhusstorvet. Foto Per Bille

Østerfælled Torv - ACT

Visit Aarhus - Parkeringsplads omdannet til torvedag på Ingerslev Boulevard

5.3 Sammenbinding af søsports satellitter og OPHAV

Adgangen til fjorden, søsporten og outdooraktiviteter er trods placeringen i bymidten en vigtig del af OPHAV. Med sin placering ud til fiskerihavnen og Pakhustorvet vil de "blå" aktiviteter ikke udgå direkte fra bygningen. I stedet vil der arbejdes videre med at opgradere de nuværende klubhuse og de faciliteter, som de "blå foreninger" roklubben, dykkerklubben, sejlkлубben, fjordhaverne og vinterbaderne bruger i dag.

Den direkte adgang til vandet skal derfor ske via søsportsforeningernes nuværende placeringer langs havnen og på Ørodde. I den videre proces skal der derfor også beslutes, hvor en kommerciel udlejning af søsportsudstyr og outdoorudstyr så evt. kan placeres. Selve udlejningen og salg af guidede ture kan ske gennem OPHAV, men opbevaring og udlevering af grej samt bade- og omklædningsfaciliteter vil formentlig have en bedre og mere egnet placering på Ørodde ved Østre Strand, fx i tilknytning til roklubbens nuværende faciliteter. Nykøbing Mors Marina kan også udgøre en mere bynær maritim satellit, hvor der allerede i dag er omklædning, bad og slæbested, som dog trænger til en modernisering.

Samlende aktiviteter på tværs af søsportsforeningerne, så som kurser og undervisning, fælles arrangementer ønsker foreningerne kan foregå i OPHAV, der også meget passende ligger lige i midten af byen ud til havnen.

Sanketure og andre lærings- og outdoor aktiviteter i fjorden kan fortsat foregå i Klosterbugten ved Vilsund Blue samt ved Østre Strand. Derudover vil det være naturligt, at OPHAV også tilbyder østerssanketure og andre oplevelser, som involverer Limfjorden på andre placeringer på Mors, fx som i dag ved Hestørodde og Sallingsund samt ved den forhåbentlig kommende UNESCO molerklint på Mors, Hanklit.

Kort over OPHAVs samarbejdspartnere, herunder søsportsforeningerne, langs havnen og fjorden i Nykøbing

5.4 Tilgang til transformation

Transformationen af Havnen 1a i Nykøbing Mors skal tage udgangspunkt i bygningens historie, materialer og placering – ikke som en byrde, men som en ressource. Vi ser ikke transformation som en proces, hvor det gamle skal dækkes til, men som en mulighed for at lade fortidens spor og stemninger blive en aktiv del af den arkitektoniske oplevelse.

Historien som arkitektonisk råstof

Bygningen på Havnen 1a blev opført i 1930 som pakhus, placeret på et historisk skibsværft område og med et naboskab til både Falckstation, smedeværksted og den daværende Jysk Andels Foderstofforretning. Gennem årtier har bygningen skiftet funktion, fra foderstoflager til værksted, bageri, café, fitnesscenter og natklub – og i dag står den som et fysisk arkiv over Nykøbings skiftende havne- og byliv. Denne fortælling skal ikke slettes, men skrives videre på.

Den nye arkitektur vil derfor arbejde med det eksisterende som en grundfortælling. Vi vil bevare karakteristiske materialer og strukturer, hvor det giver mening – fx murværk, træbjælker, portåbninger og rå overflader – og lade dem indgå som en bevidst og synlig del af transformationen. Der, hvor der tilføjes nye elementer, sker det med respekt for det gamle og med tydelighed i det nye – i en dialog, hvor begge dele fremhæver hinanden.

Pihlmann architects – Torasvej 29

Historien som arkitektonisk råstof

Bygningen på Havnen 1a blev opført i 1930 som pakhus, placeret på et historisk skibsværft område og med et naboskab til både Falckstation, smedeværksted og den daværende Jysk Andels Foderstofforretning. Gennem årtier har bygningen skiftet funktion, fra foderstoflager til værksted, bageri, café, fitnesscenter og natklub – og i dag står den som et fysisk arkiv over Nykøbings skiftende havne- og byliv. Denne fortælling skal ikke slettes, men skrives videre på.

Den nye arkitektur vil derfor arbejde med det eksisterende som en grundfortælling. Vi vil bevare karakteristiske materialer og strukturer, hvor det giver mening – fx murværk, træbjælker, portåbninger og rå overflader – og lade dem indgå som en bevidst og synlig del af transformationen. Der, hvor der tilføjes nye elementer, sker det med respekt for det gamle og med tydelighed i det nye – i en dialog, hvor begge dele fremhæver hinanden.

Pihlmann architects – Thoravej 29

Æstetik i det eksisterende – og det ærlige

Vi ønsker at flytte fokus fra “ny og pæn” til “ærlig og vedkommende”.

Arkitekturen skal ikke bruge ressourcer på at sløre det brugte, men i stedet lade materialernes slid og struktur træde frem og blive en del af oplevelsen. På samme måde som i projekter som Maltfabrikken i Ebeltøft og Thoravej 29 i København, ser vi det æstetiske potentiale i det patinerede, det ufuldkomne og det levede. Transformationen af Havnen 1a skal derfor balancere mellem præcision og respekt for det eksisterende: En dør, der engang førte til et kornlager, kan i dag blive indgang til en scene. En rå betonavæg, der tidligere afgrænsede et lager, kan nu danne bagtæppe for et kulturarrangement.

Kjellander Sjöberg - Gjuteriet

Den arkitektoniske værdi opstår ved at man kan aflæse stedets historie – ikke kun gennem skrift og formidling, men direkte i rummenes udformning, materialernes bearbejdning og detaljernes autenticitet.

Transformation som fortælling

Transformationen af Havnen 1a handler ikke om at skabe noget nyt for nyhedens skyld – men om at forløse det, der allerede findes. Vi ser det eksisterende som en aktiv medspiller, hvor materialer, rum og spor fra tidligere tider bliver en del af husets fremtidige identitet.

Det handler ikke om at forfine eller skjule, men om at skabe en arkitektur, der bygger videre på det levede og det stedbundne. Det gamle bliver ikke udvisket – det bliver aktiveret og sat i spil på ny.

Målet er ikke blot et funktionelt kulturhus, men et sted, der fortæller.

Et hus, hvor man mærker fortiden i væggene og inviteres til at skrive videre på stedets fortælling – i fællesskab, i oplevelser, i hverdagen.

Kjellander Sjöberg - Gjuteriet

